

Ds 2012:3 Rättssäkerhet och likabehandling i arbetslöshetsförsäkringen

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Lagtext.....	7
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	7
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	20
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbets- marknadspolitiska verksamheten	28
3	Bakgrund	30
4	Gällande rätt	31
4.1	Grundläggande begrepp och villkor.....	31
4.1.1	Arbetslöshetsförsäkringen	31
4.1.2	Kontrollfunktionen	33
4.1.3	Kontrollfunktionen hos kompletterande aktörer	35
4.2	Åtgärder i arbetslöshetsförsäkringen.....	36
4.2.1	Avstängning från rätt till arbetslöshets- ersättning.....	36

4.2.2	Nedsättning av dagpenning.....	38
4.2.3	Uteslutning och fränkännande.....	40
4.3	Innehållande av arbetslöshetsersättning m.m.....	40
4.4	Återbetalning av statsbidrag	41
4.5	Personuppgiftsbehandling	41
4.5.1	Dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen m.m.	41
4.5.2	Behandling av känsliga personuppgifter enligt personuppgiftslagen.....	44
4.5.3	Lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.....	45
4.5.4	Behandling av känsliga personuppgifter m.m.	46
5	Överväganden och förslag.....	47
5.1	Inledning.....	47
5.1.1	Aktivitetsrapport	48
5.2	Allmänna villkor.....	49
5.2.1	Allmänna villkor för rätt till ersättning	50
5.2.2	Föreskriftsrätt	52
5.3	Intygande och anmälningsskyldighet	52
5.4	Åtgärder	53
5.4.1	Nedsättning av dagpenning.....	53
5.4.2	Grunder för åtgärd.....	55
5.4.3	Åtgärder vid misskötsel av arbetssökandet	56
5.4.4	Den sökande förlänger tiden i arbetslöshet.....	60
5.4.5	Den sökande orsakar arbetslösheten	62
5.4.6	Avstängningstidens beräkning	64
5.4.7	Föreskriftsrätt	65
5.5	Uteslutning och fränkännande.....	66
5.5.1	Uteslutning när en sökande inte arbetar inom kassans verksamhetsområde.....	66
5.5.2	Underlåtenhet att lämna uppgifter	67

5.5.3	Tidpunkten för när ett beslut ska gälla.....	69
5.5.4	Beslut om åtgärd när den enskilde utträtt ur kassan.....	71
5.5.5	Omfattningen av ett fränkännande	73
5.5.6	Översyn av aktivitetsstöd och åtgärder.....	74
5.6	Innehållande av ersättning.....	75
5.6.1	Utökade möjligheter för en arbetslöshetskassa att innehålla arbetslöshetsersättning m.m.....	75
5.7	Återbetalning av statsbidrag.....	77
5.7.1	Återbetalning av statsbidrag när den enskilde orsakat den felaktiga utbetalningen.....	78
5.7.2	Återbetalning av statsbidrag när arbetslöshets- kassan orsakat den felaktiga utbetalningen.....	79
5.7.3	Återbetalning av statsbidrag när annan än den enskilde eller arbetslöshetskassan orsakat den felaktiga utbetalningen	80
5.7.4	Återbetalning av statsbidraget i andra fall.....	81
5.7.5	Inspektionens för arbetslöshetsförsäkringens återkravs rätt	82
5.7.6	Jämkning av återbetalningsskyldighet.....	83
5.8	Personuppgiftslagstiftning	83
5.8.1	Databasbehandling av känsliga personuppgifter som lämnas i ett ärende	84
6	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	91
7	Konsekvenser	93
7.1	Ekonomiska konsekvenser.....	93
7.1.1	Allmänna villkor och åtgärder.....	93
7.1.2	Uteslutning och fränkännande	97
7.1.3	Innehållande av ersättning.....	98
7.1.4	Återbetalning av statsbidrag	98
7.2	Myndigheter.....	98

7.3	Sammanvägda budgeteffekter.....	99
7.4	Den personliga integriteten	99
7.5	Konsekvenser ur ILO-perspektiv	100
7.6	Jämställdhetskonsekvenser	101
7.7	Konsekvenser för företagen	101
8	Författningskommentar	102
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring	102
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor	116
8.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknads- politiska verksamheten	122

1 Sammanfattning

Denna departementsskrivelse innehåller förslag till regeländringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor. Det övergripande syftet med föreslagna ändringar är att förtydliga regelverket för att göra det mer förutsägbart för både arbetssökande och myndigheter. Ändringarna bedöms också leda till att arbetsmarknadens funktionssätt förbättras genom att sökaktiviteten bland de arbetslösa förväntas öka, vilket medför kortare arbetslöshetstider. I förlängningen bidrar detta till högre varaktig sysselsättning.

De allmänna villkoren föreslås förändras på så sätt att de endast ska innehålla villkor för rätt till ersättning som den sökande kan och ska uppfylla från och med första dagen av arbetslösheten.

En genomgripande förändring av systemet för åtgärder i arbetslöshetsförsäkringen föreslås också. Förändringarna innebär att nedsättning av dagpenning upphävs och att avstängning från rätt till ersättning utgör den enda åtgärden för handlingar som inte stämmer överens med villkoren i försäkringen. Fler åtgärdsgrunder införs för att bättre motsvara villkoren i försäkringen, men åtgärderna som sådana blir över lag mildare.

Utöver detta föreslås även förändringar vad gäller uteslutning från medlemskap i en arbetslöshetskassa och frånkännande av rätt till arbetslöshetsersättning. Huvudsakligen är det fråga om förtydliganden.

Vidare innehåller departementsskrivelsen förslag som innebär att arbetslöshetskassornas rätt att innehålla ersättning under utredningstiden utökas i syfte att förebygga återkrav.

Därutöver föreslås reglerna om återbetalning av statsbidrag förändras. Återbetalningsskyldigheten för arbetslöshetskassorna föreslås främst bero på dels vem som har orsakat att arbetslöshetsersättning har utgått felaktigt, dels huruvida den enskilde var i god tro angående utbetalningen.

Slutligen föreslås att Arbetsförmedlingen får utökad möjlighet att behandla känsliga personuppgifter i en arbetsmarknadspolitisk databas när uppgifterna lämnas av en enskild. Förändringen är ett led i att den enskilde föreslås vara skyldig att redovisa till förmedlingen vilka åtgärder han eller hon har vidtagit i syfte att ta sig ur arbetslösheten.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring¹

dels att 11, 45 a och 66 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 45 a och 66 §§ ska utgå,

dels att nuvarande 70 § ska betecknas 66 §,

dels att 9, 43–47 och den nya 66 §§ samt rubrikerna närmast före 43, 46 och 47 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 9 a, 9 b, 43 a, 43 b, 46 a–46 b och 47 b §§, samt närmast före den nya 66 § en ny rubrik av följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas nya rubriker närmast före 48 § som ska lyda ”Utfärdande av intyg” och närmast före 67 § som ska lyda ”Särskilda bestämmelser”.

¹ Senaste lydelse av
11 § 2000:627
45 a § 2000:1460
66 § 2002:545
rubriken närmast före 45 a § 2000:1460.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*9 §²

Rätt till ersättning vid arbetslöshet har sökande som

Rätt till ersättning vid arbetslöshet har *en* sökande som

1. är *arbetsföra* och *oförhindrade* att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan,

1. är *arbetsför* och *oförhindrad* att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan,

2. är *beredda* att anta *erbjudet lämpligt arbete under tid för vilken de inte anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan*,

2. är *anmäld som arbetsökande hos den offentliga arbetsförmedlingen*, och

3. är *anmälda som arbetsökande hos den offentliga arbetsförmedlingen i den ordning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer*,

3. *även i övrigt står till arbetsmarknadens förfogande*.

4. *medverkar till att en individuell handlingsplan upprättas i samråd med den offentliga arbetsförmedlingen*, och

5. *aktivt söker ett lämpligt arbete men inte kan få ett sådant arbete*.

Den som avvisar en anvisning till jobbgarantin för ungdomar har inte rätt till er-

² Senaste lydelse 2007:810.

sättning vid fortsatt arbetslöshet.

9 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om

1. på vilket sätt en sökande ska vara anmäld till den offentliga arbetsförmedlingen för att kunna få arbetslöshetsersättning, och

2. villkor för att en sökande ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

9 b §

En sökande som avvisar en anvisning till jobbgarantin för ungdomar har inte rätt till ersättning.

Avstängning från rätt till ersättning

Varning och avstängning från rätt till ersättning

43 §³

Den sökande skall stängas av från rätt till ersättning under tid som anges i 44 §, om den sökande

1. lämnat sitt arbete utan giltig anledning, eller

2. skilts från arbetet på grund av otillbörligt uppförande.

En sökande ska meddelas en varning om han eller hon

1. utan godtagbart skäl inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,

2. utan godtagbart skäl inte lämnat en aktivitetsrapport till den offentliga arbetsförmedlingen,

³ Senaste lydelse 2000:1460.

3. utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit annan kontakt än som anges i 1–2 med den offentliga arbetsförmedlingen eller kompletterande aktör som utför förmedlingstjänster, vid överenskommen eller av myndigheten eller kompletterande aktören beslutad tidpunkt,

4. utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete, eller

5. inte aktivt sökt arbete.

Upprepas under samma ersättningsperiod något sådant förhållande som anges i första stycket, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning vid det andra tillfället i 1 ersättningsdag, vid det tredje tillfället i 5 ersättningsdagar och vid det fjärde tillfället i 10 ersättningsdagar. Om något sådant förhållande upprepas en femte gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

43 a §

En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar, om han eller hon

1. utan godtagbart skäl av-

visat ett erbjudet lämpligt arbete avseende tid för vilken han eller hon inte har anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan,

2. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställning inte kommit till stånd, eller

3. utan godtagbart skäl avvisat ett erbjudande att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Upprepas under samma ersättningsperiod något sådant förhållande som anges i första stycket, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning vid det andra tillfället i 10 ersättningsdagar och vid det tredje tillfället i 45 ersättningsdagar. Om något sådant förhållande upprepas en fjärde gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

43 b §

En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar, om han eller hon

1. utan giltig anledning lämnat sitt arbete,

2. på grund av otillbörligt

uppförande skilts från sitt arbete,

3. utan giltig anledning lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas, eller

4. uppträtt på ett sådant sätt att Arbetsförmedlingen återkallat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Den sökande ska dock stängas av i 20 ersättningsdagar om det är sannolikt att arbetet skulle ha varat högst 10 dagar eller om programmet skulle ha pågått i högst 10 dagar.

Upprepas under samma ersättningsperiod en andra gång något sådant förhållande som anges i första stycket, ska den sökande på nytt stängas av från rätt till ersättning enligt första eller andra stycket. Om något sådant förhållande upprepas en tredje gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

44 §⁴

Är det sannolikt att ett arbete som avses i 43 § skulle ha varat I avstängningstiden ingår dagar för vilka karenstid skulle

⁴ Senaste lydelse 2000:1460.

*högst 5 dagar eller mer än 5 men
högst 10 dagar eller mer än 10
dagar, utgör avstängningstiden*

– 10, 20 respektive 45 ersättningsdagar vid avstängning enligt 43 § 1, och

– 20, 40 respektive 60 ersättningsdagar vid avstängning enligt 43 § 2.

I avstängningstiden räknas in bara dagar för vilka karenstid skulle ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett, eller dagar under vilka den sökande har utfört förvärvsarbete. Den totala avstängningstiden får dock inte överstiga

– 28, 56 respektive 112 kalenderdagar vid avstängning enligt 43 § 1, och

– 56, 112 respektive 168 kalenderdagar vid avstängning enligt 43 § 2.

ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett. Detsamma gäller dagar när den sökande utfört förvärvsarbete.

Avstängningstiden ska räknas från den dag då det förhållande som anges i 43–43 b §§ inträffat. Upprepas under pågående avstängningstid, förhållande som föranleder avstängning på nytt, ska dock den nya avstängningstiden inledas vid utgången av den föregående avstängningstiden.

Avstängning får inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från den avstängningsgrundande händelsen. Om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängningstid, får dock avstängningen, med anledning av den nya avstängningsgrundande händelsen, inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från ut-

gången av den föregående avstängningstiden.

45 §⁵

Inträffar under avstängningstiden sådant förhållande som avses i 43 §, beräknas ny avstängningstid i enlighet med bestämmelserna i 44 §, om inte den nya avstängningstiden ryms inom den löpande avstängningstiden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om vad som ska anses utgöra lämpligt arbete enligt 43–43 a §§ och giltig anledning enligt 43 b §.

En sökande som har stängts av från ersättning två gånger inom samma ersättningsperiod på grund av att han eller hon har lämnat sitt arbete utan giltig anledning eller skilts från arbetet på grund av otillbörligt uppförande har, om sådant förhållande inträffar en tredje gång inom samma ersättningsperiod, inte rätt till ersättning förrän han eller hon därefter på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Avstängningstiden skall räknas från den dag då det förhållande som anges i 43 § inträffat.

⁵ Senaste lydelse 2000:1460.

*Gemensam bestämmelse om Frånkännande av rätt till
avstängning och nedsättning ersättning*

Lydelse enligt Ds 2011:31

Föreslagen lydelse

46 §⁶

Bestämmelserna i 43 § och 45 a § första stycket 1 om arbete ska tillämpas i fråga om arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas. Bestämmelserna i 44, 45 och 45 a §§ ska därvid gälla i tillämpliga delar.

Den som medvetet eller av grov vårdslöshet, lämnat oriktig eller vilseledande uppgift eller låtit bli att anmäla ändrad uppgift till en arbetslöshetskassa angående förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning, ska frånännas sådan rätt. Om det är fråga om en medlem i en kassa ska dock han eller hon frånännas rätt till ersättning endast om kassan vid prövning enligt 37 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor, funnit att han eller hon inte ska uteslutas som medlem.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 a §

Ett frånkännande av rätt till ersättning ska avse minst 45 och högst 195 ersättningsdagar.

⁶ Senaste lydelse 2002:626.

46 b §

Ett beslut om fränkännande av rätt till ersättning ska gälla från den dag omständigheten som ligger till grund för beslutet kom till arbetslöshetskassans kännedom.

En sökande som fränkänts rätt till ersättning kan återfå ersättningsrätt först efter det att han eller hon har utfört sådant förväruvarbete som avses i 12 och 13 §§ under 80 dagar från den tidpunkt då det förhållande som ledde till fränkännandet kom till kassans kännedom.

Ansökan om ersättning och utfärdande av intyg**Ansökan om ersättning**47 §⁷

Ansökan om ersättning görs hos arbetslöshetskassan. Till ansökan skall fogas intyg av arbetsgivaren om den sökandes arbetsförhållanden samt de uppgifter i övrigt som behövs för bedömning av den sökandes ersättningsrätt. Kan ett sådant intyg bara skaffas med stora svårigheter, får arbetsförhållandena och övriga uppgifter styrkas på annat sätt. Arbets-

Ansökan om ersättning görs hos arbetslöshetskassan.

I ansökan ska den sökande ange de uppgifter som behövs för bedömningen av hans eller hennes ersättningsrätt. Den sökande ska i ansökan intyga på heder och samvete att uppgifterna är riktiga och fullständiga samt förbinda sig att meddela arbetslöshetskassan ändrade förhållanden.

⁷ Senaste lydelse 2002:545.

givare skall på begäran utfärda intyget enligt formulär som fastställts av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Intyg och övriga uppgifter skall förvaras bland kassans handlingar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om ansökan om ersättning hos arbetslöshetskassan.

Sökanden ska till ansökan bifoga ett intyg av arbetsgivaren om den sökandes arbetsförhållanden och de uppgifter i övrigt som behövs för att bedöma hans eller hennes ersättningsrätt. Om det medför stora svårigheter för sökanden att skaffa ett intyg, får han eller hon styrka uppgifterna på något annat sätt. Arbetsgivare ska på begäran utfärda intyget enligt formulär som fastställts av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Intyg och övriga uppgifter ska förvaras bland kassans handlingar.

47 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ansökan enligt 47 §.

Innehållande av ersättning

66 §⁸

Sökande som medvetet eller av grov vårdslöshet lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter om förhållanden av

En arbetslöshetskassa får hålla inne ersättning till en sökande, om det finns sannolika skäl att anta att han eller hon

⁸ Senaste lydelse 2002:545.

betydelse för bedömningen av deras rätt till ersättning skall fränkännas rätt till ersättning. När sökanden är medlem i en arbetslöshetskassa skall ett sådant fränkännande ske först sedan arbetslöshetskassan med stöd av 37 § andra stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor beslutat att inte utesluta den sökande som medlem. Fränkännandet skall gälla under minst 130 ersättningsdagar. Om det finns särskilda skäl får fränkännandet gälla under färre dagar.

Till sökande som fränkänts ersättning enligt första stycket får ersättning betalas ut först sedan de har utfört sådant förvärsarbete som avses i 12 och 13 §§ under 80 dagar från den tidpunkt då det förhållande som ledde till fränkännandet kom till arbetslöshetskassans kännedom.

Finns det sannolika skäl att en sökande gjort sig skyldig till ett förfarande som avses i första stycket, kan ersättning som tillkommer den sökande innehållas i avvaktan på utredning i ärendet.

Beslut enligt första stycket skall av kassan genast anmälas till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

1. inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 §,

2. kommer att stängas av från rätt till ersättning enligt 43–43 b §§,

3. kommer att fränkännas rätt till ersättning enligt 46 §, eller

4. kommer att uteslutas som medlem enligt 37 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Ersättning får hållas inne till dess beslut som rör sökandens rätt till ersättning fattas och med högst det belopp som kan komma i fråga i beslutet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.
 2. För förhållande som inträffat före den 1 juli 2013 gäller 9, 11 och 43–46 §§ i sin äldre lydelse. Inträffar efter lagens ikraftträdande före eller under pågående nedsättningstid sådant förhållande som föranleder avstängning enligt 43–43 b §§, räknas avstängningstiden från utgången av den tidigare nedsättningstiden.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

dels att nuvarande 94 a och 94 b §§ ska betecknas 94 f och 94 g §§,

dels att 37, 37 a, 39, 87, 94 och 100 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 94 a § ska sättas närmast före 94 f §,

dels att det i lagen ska införas sju nya paragrafer, 37 b, 37 c, 94 a–94 e §§ samt närmast före 94 § ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §⁹

Arbetslöshetskassans styrelse ska, om inte särskilda skäl talar mot det, utesluta en medlem som

1. inte uppfyller och inte heller under de senaste sex månaderna har uppfyllt bestämmelsen i kassans stadgar om arbete inom kassans verksamhetsområde, eller

2. medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift om något förhållande av betydelse

Har en medlem, medvetet eller av grov vårdslöshet, lämnat oriktig eller vilseledande uppgift, angående förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning, ska han eller hon uteslutas som medlem om inte särskilda skäl talar mot det. Detsamma gäller en medlem som låtit bli att anmäla ändrad uppgift till kassan angående förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning.

⁹ Senaste lydelse 2009:665.

för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning.

Om det finns särskilda skäl ska styrelsen, i stället för att utesluta medlemmen, fränkänna honom eller henne rätten till ersättning enligt bestämmelser om detta i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Om en arbetslöshetskassa finner att det föreligger särskilda skäl att inte besluta om uteslutning, kan förutsättningarna för beslut om fränkännande av rätt till ersättning vara uppfyllda enligt 46 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

37 a §¹⁰

Styrelsen får uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om uteslutning av en medlem och om fränkännande av rätt till ersättning. Styrelsen får dock inte uppdra åt kassaföreståndaren att fatta beslut i ärenden om omprövning av sådana beslut.

En medlem får uteslutas, om han eller hon inte uppfyller, och inte heller under de senaste sex månaderna har uppfyllt, bestämmelsen i en arbetslöshetskassas stadgar om arbete inom dess verksamhetsområde.

37 b §

Ett beslut om uteslutning av en medlem enligt 37 § ska gälla från den dag omständigheten som ligger till grund för beslutet

¹⁰ Senaste lydelse 2009:1438.

kom till kassans kännedom.

Ett beslut om uteslutning av en medlem enligt 37 a § ska gälla från dagen för beslutet. Om beslutet fattas under tid då medlemmen har rätt till ersättning, gäller dock uteslutningen från och med dagen efter den dag då medlemmens rätt till ersättning upphör.

37 c §

Beslut i ärenden om uteslutning av en medlem och frånkännande av rätt till ersättning fattas av styrelsen. En kassaföreståndare får dock efter uppdrag från styrelsen fatta beslut i sådana ärenden, utom när det gäller omprövning.

39 §

Ett beslut varigenom en medlem uteslutits skall innehålla de skäl som bestämt utgången, om det inte är uppenbart obehövligt. I beslutet skall även anges från och med vilken dag uteslutningen gäller.

Om ett beslut om uteslutning fattas med stöd av 37 § 1 under tid då medlemmen har rätt till ersättning, gäller uteslutningen från och med dagen efter det att medlemmens rätt till ersättning upphör.

Ett beslut genom vilket en medlem uteslutits ska innehålla de skäl som bestämt utgången, om det inte är uppenbart obehövligt. I beslutet ska även anges från och med vilken dag uteslutningen gäller.

87 §

För den kompletterande kassan gäller i övrigt bestämmelserna i denna lag med följande undantag.

Bestämmelserna i 1 § andra stycket och 5 § första stycket 2 om kassans verksamhetsområde, bestämmelsen i 3 § om minsta antal medlemmar, bestämmelsen i 8 § om att registrering i vissa fall får vägras samt bestämmelserna i 82–84 §§ om fusion gäller inte.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 a och 94 b §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

Bestämmelserna i 3 §, 5 § första stycket 12, 34–47 a §§ samt 60 § om medlemskap, medlemsförteckning, medlemsavgift m.m., i 48–48 b §§ om finansieringsavgift och arbetslöshetsavgift, i 94 f och 94 g §§ om uppgiftsskyldighet, samt i 95–97 §§ och 111–115 §§ om överklagande, omprövning och ändring gäller för de anslutna i stället för medlemmarna. Det som sägs om medlem i 31 och 61 §§ gäller även den som är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan.

I stället för det som sägs i 17 § tredje stycket gäller för den kompletterande arbetslöshetskassan följande. Till styrelseledamot får utses medlemmar, förtroendevalda eller anställda i de organisationer som är medlemmar i föreningen. Styrelseledamöterna får inte vara styrelseledamöter, kassaföreståndare eller ombud vid föreningsstämma i en annan arbetslöshetskassa.

Bestämmelserna i 51–54 §§ om val av ombud och valda ombud gäller i den kompletterande arbetslöshetskassan på motsvarande sätt ombud som utses av medlemsorganisationerna. För

sådana ombud gäller det som sägs i fjärde stycket om styrelseledamot i den kompletterande kassan.

Återbetalning av statsbidrag

94 §¹¹

Om en arbetslöshetskassa har fått statsbidrag utan att vara berättigad till det eller har fått för stort bidrag, skall kassan betala tillbaka bidraget.

Har en enskild orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt. Om kassan meddelat eftergift av återkrav enligt 68 d § lagen om arbetslöshetsförsäkring, ska dock kassan inte betala tillbaka statsbidrag med det belopp för vilket eftergift meddelats.

I frågor om återkrav beslutar Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Grundas återkravet på att beslut om ersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring är felaktigt, får dock statsbidraget återkrävas endast om beslutet om utbetalning av ersättning strider mot den lagen, denna lag eller med stöd av dessa lagar meddelade föreskrifter.

Vid återkrav får beloppet

¹¹ Senaste lydelse 2002:543.

jämkas eller, om det finns synnerliga skäl, helt efterges.

94 a §

Har en arbetslöshetskassa orsakat att arbetslöshetsförsäkring betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska kassan betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt.

94 b §

Har någon annan än en enskild eller en arbetslöshetskassa orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt, om den enskilde skäligen borde ha insett att han eller hon fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp. Om kassan meddelat eftergift av återkrav enligt 68 d § lagen om arbetslöshetsförsäkring, ska dock kassan inte återbetala statsbidrag med det belopp för vilket eftergift meddelats.

En arbetslöshetskassa ska inte betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt, om någon annan än kassan eller den enskilde orsakat att arbetslöshetsersättningen betalats ut i strid med denna lag, lagen om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, och den enskilde inte skäligen bort inse att han eller hon fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp.

94 c §

En arbetslöshetskassa ska, även i andra fall än som anges i 94–94 b §§, betala tillbaka statsbidrag om kassan har fått detta utan att vara berättigad till det eller har fått bidrag med för högt belopp.

94 d §

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska besluta att kräva tillbaka statsbidrag när myndigheten vid sin tillsyn funnit att arbetslöshetsersättning utgått felaktigt och förutsättningar att kräva tillbaka statsbidrag föreligger enligt 94–94 b §§.

94 e §

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får, om det finns särskilda skäl, jämka en arbetslöshetskassas skyldighet att återbetala statsbidrag eller, om det finns synnerliga skäl, helt efterge återbetalning.

100 §¹²

Beslut från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen enligt 92 eller 94 § får överklagas av arbetslöshetskassan hos allmän förvaltningsdomstol.

Beslut från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen enligt 92, 94 d eller 94 e § får överklagas av arbetslöshetskassan hos allmän förvaltningsdomstol.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

¹² Senaste lydelse 2002:543.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att 9 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I en arbetsmarknadspolitisk databas får inga andra känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) behandlas än sådana som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa.

Känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa och sådana personuppgifter som avses i 21 § personuppgiftslagen får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende eller är

Föreslagen lydelse

9 §¹³

Känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) får behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas endast om de har lämnats i ett ärende. Dessutom får känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa behandlas i en databas om de är nödvändiga för handläggningen av ett ärende.

Personuppgifter om sociala förhållanden och omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för hand-

¹³ Senaste lydelse 2011:545.

*nödvändiga för handläggningen läggningen av det. Detsamma
av det. Detsamma gäller för gäller sådana uppgifter som
personuppgifter om sociala för- avses i 21 § personuppgiftslagen.
hållanden samt för omdömen,
slutsatser eller andra värderande
upplysningar om en enskild.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

3 Bakgrund

Regeringen har under de senaste åren genomfört en rad reformer för att stärka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring. Arbetsförmedlingen ombildades också 2008 till en sammanhållen myndighet, bl.a. för att skapa en effektiv verksamhet (prop. 2006/07:89). Arbetsförmedlingens nya organisation ger bättre förutsättningar för en ökad prioritering och effektivisering av kontrollen över arbetslöshetsförsäkringen.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen och Arbetsförmedlingen hade under 2008 uppdrag gällande kontrollen av arbetslöshetsförsäkringens villkor. Redovisningen av dessa uppdrag (dnr A2009/95 och dnr A2009/93) ligger till grund för delar av förevarande departementsskrivelse. Andra utgångspunkter är Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens rapporter Uteslutning, fränkännande och polisanmälan - en kartläggning av arbetslöshetskassornas hantering (dnr A2009/2190/AE) och Återbetalning av statsbidrag - kartläggning och analys av gällande regelverk (dnr A2011/2746/A), samt remissvar till departementsskrivelse 2007:53, Återkrav och ränta i arbetslöshetsförsäkringen mm. (A2008/2315/RS). Dessutom har även skrivelser (dnr A2010/1808/AE) inkommit med andra framställningar om förändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

I denna skrivelse redovisas förslag som arbetats fram inom Arbetsmarknadsdepartementet.

4 Gällande rätt

4.1 Grundläggande begrepp och villkor

4.1.1 Arbetslöshetsförsäkringen

Arbetslöshetsförsäkringen omfattar alla som förvärvsarbetar, både arbetstagare och företagare, 1 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Den består av två delar. En allmän del, grundförsäkringen, omfattar alla som förvärvsarbetar och uppfyller de allmänna villkoren och ett arbetsvillkor. En frivillig del, inkomstbortfallsförsäkringen, kan ge ersättning baserad på den inkomst som en sökande hade före arbetslösheten till den som, utöver att uppfylla de allmänna villkoren och arbetsvillkoret, även uppfyller ett medlemsvillkor, 4 och 6–8 §§.

För att uppfylla ett arbetsvillkor krävs enligt huvudregeln att en sökande under en ramtid av tolv månader har förvärvsarbetat i minst sex månader, under minst 80 timmar per kalendermånad. För att uppfylla ett arbetsvillkor enligt alternativregeln krävs att en sökande förvärvsarbetat i minst 480 timmar under en sammanhängande tid om sex kalendermånader, under minst 50 timmar per månad enligt 12 §. Tid då en sökande t.ex. har haft semester eller avgångsvederlag anses som förvärvsarbete och kan användas för att uppfylla ett arbetsvillkor enligt 13 §. Även tid med exempelvis föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381)

om allmän försäkring kan, under vissa förutsättningar, jämföras med förvärvsarbete och användas för att uppfylla ett arbetsvillkor enligt 13 a § lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Allmänna villkor för rätt till arbetslöshetsersättning (grundvillkor)

För att ha rätt till arbetslöshetsersättning krävs bland annat, att villkoren i 9 § lagen om arbetslöshetsförsäkring är uppfyllda. Utgångspunkten för rätt till arbetslöshetsersättning är att den sökande ska vara arbetslös och stå till arbetsmarknadens förfogande. Någon definition av begreppet arbetslös finns dock inte i lagen om arbetslöshetsförsäkring, utom när det gäller företagare, se 35-36 §§. Däremot anges i lagen vem som har rätt till arbetslöshetsersättning. Av 9 § första stycket framgår att en sökande har rätt till ersättning vid arbetslöshet om han eller hon

1. är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst tre timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan,
2. är beredd att anta erbjudet lämpligt arbete under tid för vilken han eller hon inte anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan,
3. är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen i den ordning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,
4. medverkar till att en individuell handlingsplan upprättas i samråd med den offentliga arbetsförmedlingen, och
5. aktivt söker ett lämpligt arbete men inte kan få ett sådant arbete.

Vad som utgör lämpligt arbete regleras i 11 §. Där anges bland annat att ett arbete ska anses lämpligt om det inom ramen för tillgången på arbetstillfällen tagits skälig hänsyn till den sökandes förutsättningar för arbetet samt andra personliga förhållanden. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har även utfärdat föreskrifter om lämpligt arbete.

Ansökan om ersättning

Av 47 § lagen om arbetslöshetsförsäkring framgår att ansökan om arbetslöshetsersättning ska göras hos arbetslöshetskassan. Den sökande ska lämna intyg och uppgifter som behövs för bedömning av den sökandes ersättningsrätt. En ansökan om ersättning ska enligt 47 a § göras inom nio månader från den sista dagen i den tidsperiod som ansökan avser.

4.1.2 Kontrollfunktionen

Det framgår av 4 § 1 förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen att myndigheten ska säkerställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring. I det arbetet ingår bland annat att kontrollera att arbetsökande som ansöker om arbetslöshetsersättning uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning. Arbetsförmedlingen har flera verktyg i kontrollarbetet, t.ex. individuell handlingsplan, anvisning till ledig plats och avanmälan.

Individuell handlingsplan

Den individuella handlingsplanen ska innehålla den sökandes skyldigheter och planerade aktiviteter. Den ska upprättas av Arbetsförmedlingen i samråd med den sökande inom 30 dagar från tidpunkten för anmälan, 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Handlingsplanen ska säkerställa en effektiv strategi för den sökande, och att han eller hon får del av de tjänster som svarar mot hans eller hennes behov. Handlingsplanen ska även utgöra ett underlag för att följa upp den arbetssökandes aktiviteter. Att medverka till att upprätta en individuell handlingsplan utgör ett villkor för rätt till arbetslöshetsersättning.

Anvisning till ledig plats

När en arbetsförmedlare bedömer att en platsbeskrivning av en ledig tjänst motsvarar den arbetssökandes kompetens och erfarenhet, kan förmedlaren anvisa den lediga tjänsten till den arbetssökande. Den sökande är skyldig att söka tjänsten om arbetet är lämpligt. Arbetsförmedlingen följer upp anvisningar, dels för att säkerställa sin service gentemot de arbetsgivare som annonserat efter arbetskraft, dels för att kontrollera att de arbetssökande faktiskt sökt den anvisade platsen.

Underrättelse

Om en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning trots Arbetsförmedlingens stöd inte uppfyller de allmänna villkoren ska Arbetsförmedlingen underrätta arbetslöshetskassan om detta, 16 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. En underrättelse ska göras om den sökande

- avvisar ett lämpligt arbete eller ett arbetsmarknadspolitiskt program som erbjuds,
- på annat sätt genom sitt uppträdande uppenbarligen vållar att en anställning eller deltagande i ett program inte kommer till stånd,
- uppträder så att det finns anledning för den offentliga arbetsförmedlingen att förmoda att sökanden inte vill eller kan anta något som helst arbete, eller
- frivilligt och utan godtagbar anledning lämnat en anställning eller blivit avskedad på grund av otillbörligt uppförande och arbetslöshetskassan inte på annat sätt kan antas ha fått kännedom om det, eller
- i övrigt inte bedöms uppfylla de allmänna villkoren för rätt till ersättning i 9 § 1, 2, 4 eller 5 lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Avanmälan

Arbetsförmedlingen ska informera en arbetslöshetskassa när en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning från kassan inte besökt eller kontaktat den offentliga arbetsförmedlingen efter kallelse eller enligt överenskommelse, 16 § andra stycket förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Arbetsförmedlingen informerar arbetslöshetskassan genom att den sökande avanmäls hos arbetslöshetskassan. Det innebär att han eller hon förlorar sin rätt till ersättning. Av de allmänna villkoren i arbetslöshetsförsäkringen följer att en sökande måste vara anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen för att få rätt till ersättning.

4.1.3 Kontrollfunktionen hos kompletterande aktörer

Kompletterande aktör är samlingsbegrepp för de företag som Arbetsförmedlingen upphandlat och som erbjuder sökanden en kompletterande arbetsförmedlingstjänst, t.ex. coachning, kartläggning, jobbsökaraktiviteter och vägledning. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning, såsom kontrollfunktionen, ingår inte i de kompletterande aktörernas uppdrag. Det är Arbetsförmedlingen, som ansvarar för att säkerställa att omständigheterna är sådana att kontrollfunktionen kan upprätthållas i samarbetet med de kompletterande aktörerna. Den sökande är under insatsen fortfarande inskriven vid Arbetsförmedlingen som också har fortsatt ansvar för att bland annat följa upp om en sökande som är anmäld till arbetslöshetskassan uppfyller grundvillkoren i arbetslöshetsförsäkringen, se 4 § 1 förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen ansvarar också fortsatt för anvisning till ledig tjänst samt för handlingsplanen och uppföljningen av den.

Den kompletterande aktören ska i en s.k. avvikelserapport informera Arbetsförmedlingen om omständigheter och

händelser som kan påverka den sökandes rätt till arbetslöshetsersättning. Det kan röra sig om att den sökande tackar nej till erbjudet arbete, uteblir från ett inbokat besök, inte agerar enligt den planering den kompletterande aktören och den sökande kommit överens om m.m. Avvikelse rapporten utgör ett beslutsunderlag när Arbetsförmedlingen tar ställning till om det finns skäl att avanmäla den sökande hos arbetslöshetskassan eller underrätta den sökandes arbetslöshetskassa om ifrågasatt rätt till ersättning.

Arbetsförmedlingen kan till den kompletterande aktören lämna de uppgifter som krävs för att denne ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Den kompletterande aktören ska också på begäran av Arbetsförmedlingen lämna information som har betydelse för handläggningen av det enskilda ärendet. Uppgifter som omfattas av sekretess hos Arbetsförmedlingen är förenade med tystnadsplikt även för den kompletterande aktören.

4.2 Åtgärder i arbetslöshetsförsäkringen

När arbetslöshetskassan får kännedom om att en sökande inte uppfyller villkoren i arbetslöshetsförsäkringen - vare sig det är via underrättelse från Arbetsförmedlingen, via arbetsgivarintyg eller på annat sätt – ska kassan utreda ärendet. För handlingar som inte stämmer överens med villkoren i arbetslöshetsförsäkringen finns idag dels möjlighet att stänga av den sökande från ersättning, dels att sätta ned den sökandes dagpenning. Härutöver finns möjlighet att utesluta en medlem eller frånkänna honom eller henne rätt till ersättning.

4.2.1 Avstängning från rätt till arbetslöshetsersättning

I 43 § lagen om arbetslöshetsförsäkring finns regler om när en sökande ska stängas av från rätt till arbetslöshetsersättning. En avstängning innebär att ersättningen upphör under viss tid.

Antalet ersättningsdagar påverkas inte, utan dagarna i ersättningsperioden finns kvar efter avstängningen.

I paragrafen anges två situationer när en sökande ska stängas av från rätt till arbetslöshetsersättning. Den ena är när den sökande har lämnat sitt arbete utan giltig anledning och den andra är när den sökande har skilts från sitt arbete på grund av otillbörligt uppförande. Avstängningstiden är olika lång dels beroende på vilken grund avstängningen görs, dels beroende på hur länge arbetet skulle ha varat.

I 44 § finns bestämmelser om hur många ersättningsdagar en avstängning ska omfatta. En sökande som lämnat sitt arbete utan giltig anledning ska stängas av i 10, 20 eller 45 ersättningsdagar. Om arbetet skulle ha varat i högst 5 dagar, stängs den arbets-sökande av i 10 ersättningsdagar. Om arbetet skulle ha varat i mer än 5 men högst 10 dagar, stängs den sökande av i 20 ersättningsdagar och om arbetet skulle ha varat i mer än 10 dagar, stängs den sökande av i 45 ersättningsdagar.

Det finns en begränsning i hur lång kalendertid en avstängning får pågå. När en sökande stängts av från ersättning i tio ersättningsdagar får den totala avstängningstiden inte överstiga 28 kalenderdagar. Vid avstängning i 20 respektive 45 ersättningsdagar får den totala avstängningstiden inte överstiga 56 respektive 112 kalenderdagar. Den totala avstängningstiden ändras dock om det finns grund för ytterligare avstängning under pågående avstängningstid.

Även en sökande som har skilts från sitt arbete på grund av otillbörligt uppförande ska stängas av från rätten till arbetslöshetsersättning. En sökande kan bli avstängd i 20, 40 eller 60 ersättningsdagar. Om arbetet skulle ha varat högst 5 dagar, stängs den arbetssökande av i 20 ersättningsdagar, om arbetet skulle ha varat mer än 5 men högst 10 dagar, stängs han eller hon av i 40 ersättningsdagar, och om arbetet skulle ha varat i mer än 10 dagar, utgör avstängningstiden 60 ersättningsdagar. Även i detta fall är den totala avstängningstiden begränsad till ett visst antal kalenderdagar. Den totala avstängningstiden ändras dock om det finns grund för ytterligare avstängning under pågående

avstängningstid. Vid avstängning i 20 ersättningsdagar får den totala avstängningstiden inte överstiga 56 kalenderdagar. Vid avstängning i 40 respektive 60 ersättningsdagar får den totala avstängningstiden inte överstiga 112 respektive 168 kalenderdagar.

Avstängningstiden räknas från den dag då det förhållande som föranledde avstängningen inträffade, enligt 45 § tredje stycket. Av 44 § följer att om det under avstängningstiden inträffar sådant förhållande som föranleder ny avstängning beräknas den nya avstängningstiden enligt 43 §, om inte den nya avstängningstiden ryms inom den löpande avstängningstiden. Upprepas omständigheter som föranleder avstängning en tredje gång inom samma ersättningsperiod, har den sökande inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor, enligt 45 § andra stycket. I avstängningstiden räknas endast in dagar för vilka karenstid skulle ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett. Dagar under vilka den arbetssökande har utfört förvärvsarbete räknas också in i avstängningstiden, enligt 43 § andra stycket.

Bestämmelserna om avstängning ska enligt 46 § tillämpas i fråga om arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd. Det innebär att avstängning från arbetslöshetsersättning kan komma i fråga även för en sökande som väljer att avsluta sitt deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller agerar på ett sådant sätt att anvisningen till programmet återkallas enligt 37 § förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, 15 § förordningen (2007:414) om jobb- och utvecklingsgarantin eller 12 § förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar.

4.2.2 Nedsättning av dagpenning

I 45 a § lagen om arbetslöshetsförsäkring regleras i vilka situationer en sökandes dagpenning ska sättas ned. Nedsättning

innebär att det dagpenningbelopp som normalt lämnas till den sökande minskas med en viss procentsats. Dagar med nedsatt arbetslöshetsersättning räknas som hela ersättningsdagar, även om den sökande inte får ett helt dagpenningbelopp.

Nedsättning av dagpenning aktualiseras dels när en sökande har avvisat ett erbjudet lämpligt arbete utan godtagbart skäl, dels när en sökande, utan att uttryckligen ha avvisat ett erbjudet lämpligt arbete, ändå genom sitt uppträdande uppenbarligen har vållat att anställning inte kommit till stånd.

Första gången i en ersättningsperiod som ett förhållande som leder till nedsättning inträffar, sätts den sökandes ersättning ned med 25 procent i 40 ersättningsdagar. Sker samma sak en andra gång i samma ersättningsperiod, ska den sökandes dagpenning sättas ned med 50 procent i ytterligare 40 ersättningsdagar. Om det under ersättningsperioden en tredje gång inträffar sådant förhållande som föranleder nedsättning, har den sökande inte rätt till ersättning förrän han eller hon därefter på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Nedsättningstiden räknas från den dag då förhållandet som föranledde nedsättningen inträffade. Precis som vid avstängning från rätt till ersättning, finns en begränsningsregel för under hur många kalenderdagar den enskilde totalt kan få dagpenningen nedsatt. Den totala nedsättningstiden får inte överstiga 180 kalenderdagar från den dag då nedsättningstiden inleddes. Ska dagpenningen sättas ned en andra gång räknas den nya nedsättningstiden från utgången av den föregående nedsättningstiden. Inträffar förhållande som föranleder nedsättning under tid då den arbetssökande är avstängd från ersättning räknas nedsättningstiden från utgången av avstängningstiden, enligt 45 a §.

Bestämmelserna om nedsättning ska enligt 46 § tillämpas i fråga om arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd. Det innebär att nedsättning av arbetslöshetsersättning kan komma i fråga även för en sökande som avvisar en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program.

4.2.3 Uteslutning och fränkännande

Uteslutning ur en arbetslöshetskassa och fränkännande från rätt till ersättning är åtgärder som tillämpas vid svikligt förfarande, dvs. då en sökande medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift om något förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning. I dessa fall är uteslutning huvudregeln, och det är bara om det finns särskilda skäl som den sökande istället kan bli fränkänd rätten till ersättning.

Uteslutning innebär att en sökande utesluts ur arbetslöshetskassan, enligt 37 § lagen om arbetslöshetskassor. Den sökande måste därför på nytt ansöka om medlemskap och uppfylla samtliga övriga villkor för rätt till ersättning för att åter vara ersättningsberättigad. Uteslutning kan endast omfatta sökande som är medlemmar i eller anslutna till en arbetslöshetskassa.

Fränkännande, som regleras i 66 § lagen om arbetslöshetsförsäkring, innebär att den sökandes ersättningsrätt upphör under ett visst antal dagar. Till skillnad från en avstängning enligt 43 §, förbrukas dock de dagar den sökande är fränkänd arbetslöshetsersättning. Fränkännandet ska gälla under minst 130 ersättningsdagar. Fränkännandet kan dock gälla fler dagar och, om särskilda skäl föreligger, även färre. Att fränkännas arbetslöshetsersättning innebär även att den arbetssökande måste arbeta 80 dagar innan ersättning på nytt kan lämnas, enligt 66 §.

Arbetslöshetskassan kan hålla inne ersättning under utredning av uteslutning och fränkännande från ersättning, för att undvika att arbetslöshetsersättning betalas ut felaktigt.

4.3 Innehållande av arbetslöshetsersättning m.m.

Enligt 70 § lagen om arbetslöshetsförsäkring får en arbetslöshetskassa besluta att hålla inne arbetslöshetsersättning om det finns sannolika skäl att anta att den sökande kommer att stängas av från rätt till ersättning enligt 43 §, eller att ersättningen

kommer att sättas ned enligt 45 a §. Ersättningen får hållas inne eller lämnas med ett lägre belopp till dess beslut i ärendet om avstängning eller nedsättning fattas.

I 68–68 e §§ finns bestämmelser om att utbetald arbetslöshetsersättning i vissa fall kan krävas åter.

4.4 Återbetalning av statsbidrag

Enligt 93 § lagen om arbetslöshetskassor har en arbetslöshetskassa rätt till statsbidrag för kostnader för ersättning som betalas ut enligt bestämmelser i lagen om arbetslöshetsförsäkring. Det är Arbetsförmedlingen som betalar ut statsbidrag till arbetslöshetskassan i omedelbar anslutning till kassans utbetalning av ersättning enligt 8 § förordningen (1997:836) om arbetslöshetskassor. Av 93 a § lagen om arbetslöshetskassor framgår att regeringen kan besluta om bidrag till en arbetslöshetskassa även för andra ändamål.

Av 94 § första stycket framgår att en arbetslöshetskassa ska betala tillbaka statsbidrag, om den har fått bidrag utan att vara berättigad till det eller har fått för stort bidrag. I andra stycket anges att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får kräva tillbaka statsbidrag om kravet grundas på att beslut om arbetslöshetsersättning utbetalats i strid med gällande regler. Vid återkrav får beloppet jämkas eller, om det finns synnerliga skäl, helt efterges.

4.5 Personuppgiftsbehandling

4.5.1 Dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen m.m.

Informationsteknikens utveckling och den ökande användningen av denna för behandling av information om enskilda, medför ett

särskilt behov av skydd mot sådan användning av individrelaterad information som kan anses utgöra ett otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Reglering för sådan behandling av information har utarbetats såväl i internationella sammanhang som i nationell lagstiftning.

Grundläggande bestämmelser om skydd för den personliga integriteten finns i regeringsformen (RF). Av det allmänna målsättningsstadgandet i 1 kap. 2 § RF följer att det allmänna ska värna om den enskildes privatliv. I 2 kap. 4 och 5 §§ finns bestämmelser om absolut skydd mot vissa allvarliga fysiska integritetsintrång. Enligt 6 § samma kapitel är var och en därutöver skyddad gentemot det allmänna mot påtvingande kroppsliga ingrepp samt mot vissa andra former av intrång i den personliga sfären (kroppsvsitation och husrannsakan samt undersökningar av förtroliga försändelser m.m.). Genom ändringar som trädde i kraft den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:80 En reformerad grundlag, bet. 2009/10:KU19, rskr. 2009/10:304, bet. 2010/11:KU4, rskr. 2010/11:21), har det generella grundlagskyddet för den personliga integriteten stärkts. I 2 kap. 6 § RF har det införts en ny bestämmelse som anger att var och en, utöver vad som i övrigt gäller enligt paragrafen, gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten som sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Skyddet enligt den nya grundlagsbestämmelsen är inte absolut. Det kan inskränkas i lag under förutsättning att det sker för att tillgodose ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. En begränsning får dock aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen (2 kap. 21 § RF).

Enligt artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Offentlig myndighet får inte inskränka denna rättighet annat än med stöd

av lag. Inskränkningar får vidare endast göras om det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter. Europakonventionen gäller sedan den 1 januari 1995 som svensk lag. Av grundlag följer även att en lag eller annan föreskrift inte får meddelas i strid med Sveriges åtaganden enligt konventionen (2 kap. 19 § RF).

En bestämmelse om respekt för privatlivet och familjelivet finns även i artikel 7 EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Av artikel 8 följer bl.a. att var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Uppgifterna ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund.

De grundläggande bestämmelserna om behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204). Genom lagen genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet). Personuppgiftslagen är generellt tillämplig, men om det i en annan lag eller i en förordning har meddelats avvikande bestämmelser, så gäller de bestämmelserna. Sedan slutet av 1990-talet har det utöver personuppgiftslagen utarbetats en stor mängd särskilda s.k. registerförfattningar med bestämmelser om behandling av personuppgifter, däribland lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Syftet med de särskilda registerförfattningarna har varit att anpassa regleringen till de särskilda behov som myndigheterna har i sina respektive verksamheter och att göra avvägningar mellan behovet av effektivitet i berörd verksamhet och behovet av skydd för den enskildes integritet.

4.5.2 Behandling av känsliga personuppgifter enligt personuppgiftslagen

För behandling av vissa typer av personuppgifter gäller enligt personuppgiftslagen särskilda restriktioner. Det är enligt huvudregeln förbjudet att behandla uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening. Det är även förbjudet att behandla sådana personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv. Dessa uppgifter kallas med en samlingsbeteckning känsliga personuppgifter.

Lagen innehåller dock en rad undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter. Känsliga personuppgifter får för det första behandlas om den enskilde lämnat sitt uttryckliga samtycke till behandlingen eller själv offentliggjort uppgifterna på ett tydligt sätt. Känsliga personuppgifter får också behandlas om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra sina skyldigheter eller utöva sina rättigheter inom arbetsrätten, för att någons vitala intressen ska kunna skyddas i fall då den registrerade inte kan lämna sitt samtycke eller för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras. Känsliga personuppgifter får vidare behandlas för hälso- och sjukvårdsändamål. Även viss behandling för forsknings- och statistikändamål är undantagen från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter.

Regleringen av behandlingen av känsliga personuppgifter i personuppgiftslagen följer i princip motsvarande reglering i dataskyddsdirektivet. Direktivet medger att medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning beslutar om andra undantag från förbudet mot behandling av känsliga uppgifter än de som anges i dataskyddsdirektivet, om undantaget kan motiveras utifrån hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och under förutsättning att lämpliga skyddsåtgärder vidtas. Den nationella lagstiftningen kan således innehålla ytterligare undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter.

Enligt 20 § personuppgiftslagen får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer, om det behövs med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, meddela föreskrifter om ytterligare undantag från förbudet att behandla känsliga uppgifter. Enligt 8 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) får känsliga personuppgifter i löpande text behandlas av en myndighet om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

4.5.3 Lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten trädde i kraft den 2 augusti 2002 och ersatte då lagen (1994:459) om arbetsförmedlingsregister. Lagen innehåller de särregler som har ansetts nödvändiga för Arbetsförmedlingens verksamhet i förhållande till reglerna i personuppgiftslagen. I lagen finns särskilda bestämmelser om vilka personuppgifter som får behandlas i en databas. Med databas i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten förstås en samling personuppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheten för de ändamål som föreskrivs i lagen.

I lagen anges ett antal ändamål för vilka personuppgifter får behandlas. Ändamålsbestämmelserna tar i första hand sikte på behandling av personuppgifter för Arbetsförmedlingens egen verksamhet (de s.k. primära ändamålen). Därutöver innehåller lagen bestämmelser om när behandling av personuppgifter är tillåten för att Arbetsförmedlingen ska kunna tillhandahålla personuppgifter till andra myndigheter och organ som behöver uppgifterna i sina respektive verksamheter (de s.k. sekundära ändamålen).

4.5.4 Behandling av känsliga personuppgifter m.m.

Av ändamålsbestämmelsen i 4 § 1 i Arbetsförmedlingens registerlag framgår att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om de behövs för handläggning av ärenden. Vidare framgår av 8 § att Arbetsförmedlingen får behandla känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen och personuppgifter om lagöverträdelser m.m. som avses i 21 § personuppgiftslagen om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen. Detta innebär dock inte att nämnda känsliga personuppgifter och personuppgifter om lagöverträdelser m.m. får behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas. Enligt 9 § får nämligen inga andra känsliga personuppgifter behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas än sådana som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa samt uppgifter om lagöverträdelser m.m. enligt 21 § personuppgiftslagen. Dessa uppgifter får vidare endast behandlas om uppgifterna har lämnats i eller är nödvändiga för handläggningen av ett ärende.

Samma förutsättningar gäller också för behandling av uppgifter om sociala förhållanden, omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild (9 §). Sådana uppgifter definieras i lagen som ömtåliga personuppgifter (14 §).

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får över huvud taget inte behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas (10 §).

5 Överväganden och förslag

5.1 Inledning

Arbetsmarknadspolitikens mål är att bidra till en väl fungerande arbetsmarknad, att bryta utanförskapet och att uppnå en varaktigt högre sysselsättning. Matchningsarbetet är ett viktigt verktyg i detta arbete, och arbetslöshetsförsäkringen ska understödja matchningen. Arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring. Som sådan ska den ge ekonomiskt stöd i händelse av arbetslöshet, men även innehålla incitament för att tiden i arbetslöshet ska bli så kort som möjligt. Tanken är att kortare tid i arbetslöshet stärker den enskilde individen och på sikt även minskar statens utgifter. Det är därför viktigt att det är tydligt för den enskilde vilka regler som gäller för att få ersättning. Arbetslöshetsförsäkringens system för åtgärder när en arbetssökande inte fullgör de skyldigheter som åligger honom eller henne tjänar till att understödja villkoren i försäkringen. Reglerna minskar risken för att försäkringen överutnyttjas och stärker dess roll som omställningsförsäkring. Det bidrar i sin tur till att arbetslöshetsförsäkringens legitimitet bibehålls och till ökad rättssäkerhet.

I dag tillämpas i många fall inte åtgärderna i arbetslöshetsförsäkringen trots att förutsättningarna för åtgärden är uppfyllda. En anledning till detta kan vara att de uppfattas som oproportionerliga i förhållande till handlandet. Det är därför

viktigt att åtgärderna utformas på ett sådant sätt att de ger en tydlig signal om vilka handlingar som inte uppfyller villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. Samtidigt får åtgärderna inte ge upphov till orimliga ekonomiska konsekvenser för den sökande.

Förslagen till bestämmelser i arbetslöshetsförsäkringen som presenteras i detta kapitel syftar bland annat till att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna. Dessutom klargörs att det är den arbetssökande själv som är ytterst ansvarig för att lösa arbetslöshetssituationen. Förslagen kommer att innebära nya arbetssätt för både Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna. För Arbetsförmedlingen innebär förslagen att myndighetens del i kontrollarbetet – att kontrollera och underrätta – renodlas. Den arbetssökande ska redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att ta sig ur arbetslösheten. På så sätt blir det enklare för Arbetsförmedlingen att bedöma om varje individ är aktivt arbetssökande och i vilka fall det finns skäl att underrätta arbetslöshetskassan vid inaktivitet. Det innebär att den administrativa bördan på Arbetsförmedlingen minskar, vilket bör frigöra resurser för myndigheten till att fokusera på matchning och uppföljning. Även arbetslöshetskassornas funktion i kontrollarbetet blir tydligare med de föreslagna regeländringarna. Förslagen innebär att arbetslöshetskassorna få en mer aktiv roll i arbetet med att säkerställa att den sökande står till arbetsmarknadens förfogande. Syftet är att skapa ett tydligare samband mellan de handlingar som inte stämmer överens med villkoren i arbetslöshetsförsäkringen och beslutet om åtgärd.

5.1.1 Aktivitetsrapport

I dag finns ingen skyldighet för en sökande att redovisa sina sökaktiviteter på ett regelbundet och strukturerat sätt. Det försvårar Arbetsförmedlingens kontrollarbete och myndighetens möjligheter att identifiera sökande som har behov av extra stöd i sitt arbetssökande. En skyldighet att upprätta en aktivitetsrapport

genom att med jämna intervall skriftligen redovisa vilka åtgärder en sökande vidtagit för att ta sig ur arbetslösheten skulle underlätta arbetet. Det kan röra sig om jobbsökningar och arbetsgivarkontakter, förberedelser inför en anställningsintervju eller ansökningar till utbildningar eller kurser.

Det är den enskildes ansvar att visa aktivitet i arbetssökandet. Aktivitetsrapporten utgör ett viktigt verktyg eftersom arbetssökandet ska dokumenteras i denna. I handlingsplanen bestäms vilka åtgärder den sökande ska vidta för att ta sig ur arbetslösheten och i aktivitetsrapporten redovisar den sökande vidtagna åtgärder. Aktivitetsrapporten kommer därmed att utgöra underlag för Arbetsförmedlingens dialog med den arbetssökande för att identifiera förbättringsområden och behov av ökat stöd för den arbetssökande. Utöver detta kommer rapporten även att bli ett verktyg i Arbetsförmedlingens kontrollarbete och ett stöd för den enskilde i hans eller hennes arbete med att lösa arbetslöshetssituationen.

5.2 Allmänna villkor

För att göra arbetslöshetsförsäkringen enklare och tydligare bör det framgå vad som förväntas av den arbetssökande. De allmänna villkoren i försäkringen utgör grundläggande krav på den sökande, men de är inte de enda kraven. För att få en fullständig bild av vad som förväntas av en sökande som ansöker om arbetslöshetsersättning, måste hänsyn tas till både de allmänna villkoren och reglerna om åtgärder.

5.2.1 Allmänna villkor för rätt till ersättning

Förslag: Principen att den sökande ska stå till arbetsmarknadens förfogande för att få rätt till ersättning ska uttryckligen framgå i bestämmelsen om de allmänna villkoren för rätt till arbetslöshetsersättning.

Skälen för förslaget: I 9 § lagen om arbetslöshetsförsäkring finns allmänna villkor för rätt till ersättning. Samtliga dessa villkor ska vara uppfyllda för att sökanden ska få arbetslöshetsersättning. För att vara berättigad till ersättning måste sökanden uppfylla dessa krav under hela den period han eller hon önskar ersättning. Om den sökande brister i något av dessa villkor upphör rätten till ersättning till dess den sökande kan visa att han eller hon på nytt uppfyller villkoren i bestämmelsen.

Paragrafen omfattar i dagsläget både villkor som innebär en konkret handling från den sökandes sida, exempelvis att medverka till att upprätta en individuell handlingsplan, och villkor av mer grundläggande karaktär, t.ex. att vara arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning, se vidare kapitel 4. De allmänna villkoren för rätt till ersättning bör endast innehålla villkor av grundläggande karaktär som den sökande ska uppfylla så länge han eller hon ansöker om ersättning.

Ett villkor för att få ersättning är att den sökande medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan enligt 6 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. En sådan handlingsplan ska upprättas inom 30 dagar från det att den enskilde anmäler sig som arbetssökande vid den offentliga arbetsförmedlingen. En prövning av detta villkor kan därför inte alltid göras i samband med att den sökande första gången ansöker om ersättning. Av denna anledning bör inte underlåtenhet att medverka vid handlingsplanens upprättande

utgöra ett allmänt villkor för rätt till ersättning. Det föreslås därför att detta villkor upphävs. Den omständigheten att en sökande inte medverkar till att upprätta en handlingsplan bör i stället utgöra grund för åtgärd, se avsnitt 5.4.

Av de allmänna villkoren framgår vidare att sökanden dels måste vara beredd att ta ett erbjudet lämpligt arbete, dels att han eller hon aktivt måste söka arbete för att vara ersättningsberättigad. Samtidigt ska den sökandes dagpenning sättas ned om han eller hon tackar nej till ett lämpligt erbjudet arbete. De allmänna villkorens utformning är otydlig vad gäller kraven på den arbetssökande. Konsekvensen av att sökanden tackar nej till ett erbjudet lämpligt arbete eller låter bli att aktivt söka arbete blir mer tydlig för den enskilde om de utgör grund för åtgärd i stället för att vara en del av de allmänna villkoren för rätt till ersättning.

Som framgår i avsnitt 5.4 föreslås att en sökande som tackar nej till ett erbjudet lämpligt arbete ska stängas av från rätt till ersättning under en viss tid. Vidare föreslås att underlåtenhet att aktivt söka arbete ska medföra att sökanden varnas eller stängs av från rätt till ersättning. I stället för att den sökande förlorar rätten till ersättning på obestämd tid för att han eller hon inte uppfyller ett allmänt villkor, innebär förslagen att det klart framgår hur många ersättningsdagar som blir följden av att antingen tacka nej till ett arbete eller att inte aktivt söka något arbete. Det föreslås därför att det inte ska utgöra ett allmänt villkor att vara beredd att anta erbjudet lämpligt arbete under tid för vilken den sökande inte anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan. Inte heller ska det utgöra ett allmänt villkor att aktivt söka arbete.

Den föreslagna regeländringen innebär att det inte längre är ett allmänt villkor att acceptera ett erbjudet lämpligt arbete. Därför bör bestämmelsen i 11 § som definierar lämpligt arbete upphävas och förordningen om arbetslöshetsförsäkring ses över.

En grundläggande princip för rätt till ersättning är att sökanden står till arbetsmarknadens förfogande. Det föreslås att denna princip uttryckligen ska anges i bestämmelsen om de all-

mäna villkoren för rätt till ersättning. Principen innebär att den arbetssökande ska ha för avsikt att arbeta.

Någon förändring av kravet på att den sökande är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan föreslås inte. Inte heller föreslås någon förändring av kravet på den sökande att vara anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen för att ha rätt till ersättning.

5.2.2 Föreskriftsrätt

Förslag: Det införs en bestämmelse som upplyser om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om villkor för att en sökande ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Skälen för förslaget: En bestämmelse som upplyser om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om villkor för att en sökande ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande föreslås.

5.3 Intygande och anmälningsskyldighet

Förslag: Den sökande ska i ansökan om arbetslöshetsersättning intyga på heder och samvete att uppgifterna är riktiga och fullständiga samt förbinda sig att meddela arbetslöshetskassan ändrade förhållanden.

Skälen för förslaget: I dag finns inte någon reglerad skyldighet för den enskilde att till en arbetslöshetskassa anmäla om de uppgifter han eller hon tidigare har lämnat och som har betydelse för ersättningsrätten ändras. Arbetslöshets-

försäkringen är utformad för att kunna individanpassas i hög grad. Det innebär att försäkringen i stor utsträckning bygger på uppgifter från den enskilde själv. Arbetslöshetskassan har begränsade möjligheter att kontrollera samtliga uppgifter i ansökan. Det gäller t.ex. den sökandes arbetsutbud. Att den sökande lämnar korrekta uppgifter vid ansökan och informerar arbetslöshetskassan om förändringar som påverkar rätten till ersättning är därför av yttersta vikt.

Det föreslås att det i lagen om arbetslöshetsförsäkring införs en bestämmelse som ålägger den sökande att i ansökan om arbetslöshetsersättning intyga på heder och samvete att uppgifterna är riktiga och fullständiga. På samma sätt bör den sökande förbinda sig att meddela arbetslöshetskassan om ändrade förhållanden av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning. Syftet med regleringen är främst att tydliggöra ansvarsförhållandena i arbetslöshetsförsäkringen.

5.4 Åtgärder

I dag finns i arbetslöshetsförsäkringen två typer av åtgärder som rör sökande som orsakar sin arbetslöshet eller som förlänger tiden i arbetslöshet; nedsättning av dagpenning och avstängning från rätt till ersättning. Utöver dessa åtgärder finns i vissa fall skyldighet för en arbetslöshetskassa att utesluta en medlem eller frånkänna honom eller henne rätt till ersättning. Den senare åtgärdsgruppen tar sikte på situationer när en sökande har gjort sig skyldig till grova överträdelser genom att lämna oriktiga eller vilseledande uppgifter till en arbetslöshetskassa.

5.4.1 Nedsättning av dagpenning

Förslag: Nedsättning av dagpenning avskaffas.
--

Skälen för förslaget: Avstängning innebär att rätten till ersättning upphör under en bestämd tid. Dagarna i ersättningsperioden förbrukas dock inte, utan ersättningsrätten finns kvar efter avstängningen. Nedsättning av dagpenning innebär att dagpenningen minskas med en viss procent under en bestämd tid. Ersättningsdagarna förbrukas trots att full ersättning inte lämnas, se vidare avsnitt 4.2.2.

Ett flertal granskningar och utvärderingar under de senaste åren har visat att tillämpningen av regelverket rörande åtgärder varierar kraftigt mellan olika arbetsförmedlingar¹⁴. Nedsättning av dagpenning kan vara komplicerad och svår att tillämpa. Uppgift om att en sökande tackat nej till ett erbjudet lämpligt arbete eller vållat att anställning inte kommit till stånd når inte alltid Arbetsförmedlingen. Regeln tillämpas ofta retroaktivt, vilket innebär att det blir fråga om återkrav av utbetald ersättning. Sammantaget finns det därför risk för att arbetssökande i likvärdiga situationer behandlas olika vid nedsättning av dagpenning. Åtgärder som inte tillämpas enhetligt riskerar att skada förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen.

Åtgärden avstängning är jämförelsevis enkel, tydlig och överblickbar för den enskilde. För arbetsförmedlare och handläggare vid arbetslöshetskassorna innebär avstängning en förenkling av handläggningen av ärenden när den sökandes handlande inte stämmer överens med villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. En enklare handlägningsprocess förstärker i sin tur en enhetlig och rättssäker tillämpning av reglerna. Därför föreslås att nedsättning av dagpenning avskaffas och att åtgärden avstängning från rätt till ersättning kvarstår som den enda åtgärden i arbetslöshetsförsäkringen som tar sikte på sökande som orsakar sin arbetslöshet eller förlänger tiden i arbetslöshet. Åtgärden avstängning kan uppfattas som en strängare åtgärd jämfört med

¹⁴ Se Mörkertal för underrättelser till arbetslöshetskassan, IAF, 2009:2; Underrättelser om ifrågasatt rätt till arbetslöshetsersättning och sanktioner i arbetslöshetsförsäkringen, IAF 2010:3; Arbetsförmedlingens underrättelser om ifrågasatt rätt till arbetslöshetsersättning, mörkertalsstudie m.m., IAF, 2010:20; Arbetsförmedlingens underrättelser om ifrågasatt ersättningsrätt, avanmälan m.m. IAF 2011:6

nedsättning av dagpenning. Effekten för den sökande avgörs emellertid av hur reglerna för avstängning utformas. Nedsättning av dagpenningen under en viss tid kan vara en mer omfattande åtgärd jämfört med en kortare avstängning.

5.4.2 Grunder för åtgärd

Dagens system med åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen kan uppfattas som oproportionerligt. Vissa handlingar kan leda till en kännbar åtgärd, medan det för andra saknas möjlighet att besluta om någon åtgärd, trots att det i båda fallen rör sig om ågeranden som inte är förenliga med de principer som ligger till grund för försäkringen. Antalet åtgärdsgrunder i arbetslöshetsförsäkringen bör därför utökas för att bättre svara mot de villkor som gäller i försäkringen. Samtidigt bör åtgärderna över lag mildras. Det finns forskningsstöd för att mildare men mer frekventa åtgärder är effektivare för att understryka arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring, än åtgärder som är mer ingripande men som tillämpas mer sällan¹⁵. Fler åtgärdsgrunder men mildare åtgärder understödjer regelverket i arbetslöshetsförsäkringen.

Det måste dock finnas olika grader av åtgärder för handlingar som inte stämmer överens med villkoren i försäkringen. Att orsaka arbetslösheten, t.ex. genom att säga upp sig utan att ha ett nytt arbete, får anses mer allvarligt än att utebli från ett överenskommet möte med Arbetsförmedlingen. För att understryka skillnader i hur allvarlig en handling anses vara föreslås åtgärdsgrunderna delas in i tre grupper. Redan i dag finns två grupper av åtgärder; dels situationer där den sökande medvetet har förlängt tiden i arbetslöshet, dels där den sökande har orsakat arbetslös-

¹⁵ Huvudbetänkande LU 2011, samt bilaga 8-12; *Hur påverkas de arbetslösa av sanktioner i arbetslöshetsförsäkringen?* Gerard J van den Berg & Johan Vikström, IFAU 2009:16; *How effective are unemployment benefit sanctions*, Patrick Arni, Rafael Lalive & Jan van Ours, IFAU WP 2009:22

heten. Dessa båda grupper föreslås kompletteras med en tredje grupp där den sökande misskött sitt arbetssökande.

Det föreslås också att det för respektive grupp finns en trappa för att visa på allvarligheten i att upprepa handlingar som inte stämmer överens med villkoren i försäkringen.

5.4.3 Åtgärder vid misskötsel av arbetssökandet

Förslag: En sökande ska meddelas en varning om han eller hon

1. utan godtagbart skäl inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. utan godtagbart skäl inte lämnat en aktivitetsrapport till den offentliga arbetsförmedlingen, eller
3. utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit kontakt än som anges i 1–2 med den offentliga arbetsförmedlingen, eller kompletterande aktör som utför förmedlingstjänster, vid överenskommen eller av myndigheten eller kompletterande aktören beslutad tidpunkt,
4. utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete, eller
5. inte aktivt sökt arbete.

Upprepas under samma ersättningsperiod något sådant förhållande som anges i första stycket, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning vid det andra tillfället i 1 ersättningsdag, vid det tredje tillfället i 5 ersättningsdagar och vid det fjärde tillfället i 10 ersättningsdagar. Om något sådant förhållande upprepas en femte gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Skälen för förslaget: En sökandes skyldighet att medverka till att upprätta en individuell handlingsplan för att ha rätt till ersättning följer i dag av 9 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. En

sökande som inte medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan bör kunna meddelas åtgärd, i stället för att ersättningsrätten, såsom idag, upphör.

Som nämndes i avsnitt 5.1.1 bör en aktivitetsrapport införas, där den sökande redogör för vilka åtgärder han eller hon vidtagit för att lösa arbetslöshetssituationen. Att inte lämna in en aktivitetsrapport inom utsatt tid till Arbetsförmedlingen bör utgöra grund för åtgärd. Detta bör inte gälla den sökande som har ett godtagbart skäl att inte lämna in en sådan rapport.

Det är av yttersta vikt att den arbetssökande vidtar alla rimliga åtgärder för att ta sig ur arbetslösheten. En god kontakt mellan den sökande och Arbetsförmedlingen är viktig i denna process, liksom att den sökande använder sig av den hjälp och det stöd som myndigheten tillhandahåller. En väl fungerande kontrollfunktion förutsätter regelbundna uppföljande möten med den sökande. En sökande som uteblir från ett överenskommet besök hos den offentliga arbetsförmedlingen eller hos en kompletterande aktör kan inte sägas vidta alla nödvändiga åtgärder för att få ett arbete. I dag utgör ett sådant uteblivet besök inte grund för åtgärd. Däremot kan det leda till att den sökande avanmäls som ersättningssökande vid Arbetsförmedlingen. Det kan även ha betydelse vid bedömningen av om den sökande står till arbetsmarknadens förfogande och uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 §. För en sökande som brister i villkoren i denna paragraf upphör ersättningsrätten till dess han eller hon kan visa att villkoren åter är uppfyllda. Konsekvenserna för den sökande kan därför bli mycket kännbara.

Arbetsförmedlingens uppdrag i kontrollfunktionen kan inte överlämnas till en kompletterande aktör, se avsnitt 4.1.3. I syfte att upprätthålla arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring bör det dock ställas samma krav på den arbetssökande hos en kompletterande aktör som då denne är hos Arbetsförmedlingen. Detta innebär t.ex. att överenskommelser om möten mellan den sökande och den kompletterande aktören ska ge samma åtgärd som liknande överenskommelser mellan

den sökande och den offentliga arbetsförmedlingen. Det bör inte göras skillnad mellan kompletterande aktörer baserat på om de kontrakterats med stöd av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2008:962) om valfrihet. De kompletterande aktörerna ska därför till Arbetsförmedlingen snarast rapportera om en sökande handlar på ett sätt som inte stämmer överens med reglerna i arbetslöshetsförsäkringen.

Mot denna bakgrund föreslås att det ska utgöra grund för åtgärd att en sökande inte kommer till ett besök hos den offentliga arbetsförmedlingen eller hos en kompletterande aktör vid överenskommen eller av Arbetsförmedlingen eller den kompletterande aktören beslutad tidpunkt. Detsamma gäller om en sökande avstår från att ta en överenskommen eller beslutad kontakt, t.ex. via telefon.

Granskningar genomförda av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har visat att Arbetsförmedlingens kontrollfunktion i arbetslöshetsförsäkringen inte är säkerställd i samarbetet med kompletterande aktörer. För att uteblivet besök eller utebliven kontakt med en kompletterande aktör ska få önskad effekt krävs därför att Arbetsförmedlingens avtal med de kompletterande aktörerna ses över. Det är viktigt att dessa lämnar avvikelserapporter. Även ett väl utvecklat uppföljnings- och kvalitetssäkringssystem har betydelse för att säkerställa att avtalen följs och att avvikelserapportering håller viss kvalitetsnivå.

Att en sökande inte söker ett arbete som Arbetsförmedlingen anvisat kan innebära att han eller hon inte vidtar alla nödvändiga åtgärder för att få arbete. Det föreslås därför att en sökande som inte söker ett anvisat arbete ska kunna meddelas en åtgärd.

I dag utgör skyldigheten att aktivt söka arbete en del av de allmänna villkoren i 9 §. Det föreslås att underlåtenhet att aktivt söka arbete, i stället för att utgöra en del av de allmänna villkoren, ska utgöra grund för åtgärd. Bedömningen av om den enskilde är aktivt arbetssökande ska grundas på de åtgärder han eller hon vidtagit för att lösa arbetslöshetssituationen. Det omfattar att söka arbete, skriva CV, kontakta arbetsgivare, söka

information om arbete osv. Naturligtvis är det en förutsättning för att den enskilde ska anses som aktivt arbetssökande att vidtagna åtgärder är relevanta utifrån hans eller hennes situation. En helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter ska göras. Handlingsplanen är en viktig utgångspunkt vid bedömningen av om den enskilde är aktivt arbetssökande. Den inriktning på arbetssökandet som framgår av handlingsplanen är därför av stor vikt. Aktivitetsrapporten utgör ett viktigt verktyg när sökaktiviteten ska bedömas eftersom arbetssökandet ska dokumenteras i denna. Den omständigheten att den sökande inte anvisats av förmedlingen att söka visst arbete, utgör inte hinder att besluta om åtgärd i form av varning eller avstängning på den grunden att den enskilde inte aktivt sökt arbete.

De ovan nämnda åtgärdsgrunderna föreslås leda till en varning. En varning innebär att den sökande får en formell underrättelse om att han eller hon handlat på ett sätt som utgör grund för åtgärd enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring. Andra gången under samma ersättningsperiod som någon av omständigheterna i bestämmelsen inträffar ska den arbetssökande stängas av från rätt till ersättning under 1 ersättningsdag, vid det tredje tillfället 5 ersättningsdagar och vid det fjärde tillfället 10 ersättningsdagar. Upprepar den sökande sitt agerande en femte gång under samma ersättningsperiod förslås hans eller hennes ersättningsrätt upphöra. Den sökande måste då uppfylla ett nytt arbetsvillkor för att åter vara ersättningsberättigad.

5.4.4 Den sökande förlänger tiden i arbetslöshet

Förslag: En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar, om han eller hon

1. utan godtagbart skäl avvisat ett erbjudet lämpligt arbete avseende tid för vilken han eller hon inte har anmält hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan,

2. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställning inte kommit till stånd, eller

3. utan godtagbart skäl avvisat ett erbjudande att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Upprepas under samma ersättningsperiod något sådant förhållande som anges i första stycket, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning vid det andra tillfället i 10 ersättningsdagar och vid det tredje tillfället i 45 ersättningsdagar. Om något sådant förhållande upprepas en fjärde gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Skälen till förslaget: Att en sökande tackar nej till ett erbjudet lämpligt arbete eller genom sitt uppträdande uppenbarligen vållar att en anställning inte kommer till stånd kan i dag leda till att den sökandes dagpenning sätts ned. Ett sådant agerande kan sägas förlänga tiden i arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen är ett skydd vid ofrivillig arbetslöshet. Att själv förlänga tiden i arbetslöshet är ett handlande som inte stämmer överens med de principer som ligger till grund för arbetslöshetsförsäkringen. Att tacka nej till ett erbjudet lämpligt arbete eller att genom sitt uppträdande uppenbarligen vålla att anställning inte kommer till stånd bör därför även fortsättningsvis medföra en åtgärd. Det samma bör gälla då den sökande avvisar ett erbjudet arbets-

marknadspolitiskt program. Enligt gällande regler ska den sökandes dagpenning sättas ned i dessa fall. Åtgärden föreslås, som nämnts ovan, avskaffas. I stället föreslås avstängning vara påföljden.

Nedsättning av dagpenning innebär omfattande ekonomiska konsekvenser för en sökande. Omräknat till hela ersättningsdagar motsvarar en nedsättning av dagpenning med 25 respektive 50 procent i 40 ersättningsdagar enligt nuvarande regler, 10 respektive 20 hela ersättningsdagar. Även om åtgärden fördelas under en längre tid måste detta anses vara en sträng åtgärd. Dessutom innebär åtgärden att ersättningsdagarna förbrukas. Även om den sökande endast får del av sin dagpenning dras en hel ersättningsdag från ersättningsperioden.

Mot bakgrund av tidigare nämnda svårigheter med tillämpningen av nedsättning av dagpenning och de ekonomiska konsekvenser åtgärden medför för den sökande, föreslås att åtgärden för arbetssökande som agerar på ett sätt som förlänger tiden i arbetslöshet mildras. Avstängning på viss tid föreslås ersätta nedsättningsreglerna. Avstängningen bör omfatta 5 ersättningsdagar första gången den sökande tackar nej till erbjudet arbete eller vållar att anställning inte kommer till stånd, 10 dagar andra och 45 dagar tredje gången det upprepas. Den sökandes rätt till ersättning föreslås upphöra först då något av nämnda åtgärdsgrundande händelser inträffar en fjärde gång under samma ersättningsperiod.

5.4.5 Den sökande orsakar arbetslösheten

Förslag: En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar, om han eller hon

1. utan giltig anledning lämnat sitt arbete,
2. på grund av otillbörligt uppförande skilts från sitt arbete,
3. utan giltig anledning lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas, eller
4. uppträtt på ett sådant sätt att Arbetsförmedlingen återkallat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Den sökande ska dock stängas av i 20 ersättningsdagar om det är sannolikt att arbetet skulle ha varat högst 10 dagar eller om programmet skulle ha pågått i högst 10 dagar.

Upprepas under samma ersättningsperiod en andra gång något sådant förhållande som anges i första stycket, ska den sökande på nytt stängas av från rätt till ersättning enligt första eller andra stycket. Om något sådant förhållande upprepas en tredje gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Skälen till förslaget: En sökande som lämnar sin anställning utan giltig anledning eller skiljs från arbetet på grund av otillbörligt uppförande kan sägas orsaka arbetslösheten. En sådan sökande kan därför, i alla fall inte till en början, anses ofrivilligt arbetslös. Ett sådant handlande kan redan i dag medföra att arbetslöshetskassan beslutar om en åtgärd. För att förhindra att arbetslöshetsförsäkringen överutnyttjas och för att inskräpa vikten av att inte orsaka sin arbetslöshet bör ett sådant handlande även fortsättningsvis leda till en åtgärd. Detsamma bör gälla då den sökande utan giltig anledning lämnat ett arbets-

marknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas eller uppträtt på ett sådant sätt att Arbetsförmedlingen återkallat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Den avstängningstid som i dag kan bli aktuell för en sökande som skilts från sitt arbete på grund av otillbörligt uppförande är 20, 40 eller 60 ersättningsdagar. Detta kan jämföras med avstängningstiden för den som utan godtagbart skäl har lämnat sin anställning på egen begäran där avstängningstiden är 10, 20 eller 45 ersättningsdagar.

Det är viktigt att visa att vissa handlingar inte överensstämmer med villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. Det bör dock beaktas att en avstängningstid om upp till 60 ersättningsdagar, dvs. 12 veckor, är lång och kan ge upphov till stora konsekvenser för den enskilde. Mot denna bakgrund föreslås att avstängningstiden för sökande som säger upp sig på egen begäran och sökande som skiljs från arbetet på grund av otillbörligt uppförande bör likställas. Det innebär att avstängningstiden i båda fallen bör vara högst 45 ersättningsdagar per avstängningstillfälle.

Antal ersättningsdagar en sökande ska stängas av varierar i dag beroende på arbetets förväntade längd vad gäller sökande som avslutar sin anställning på egen begäran eller skiljs från arbetet på grund av otillbörligt uppförande. Som ett led i strävan att förenkla reglerna föreslås att dagens tre olika avstängningstider minskas till två: arbete som förväntats vara mindre än 10 dagar och arbete som förväntats vara mer än 10 dagar. Avstängningstiden för arbete som förväntas vara i högst 5 dagar avskaffas därmed. Motsvarande regler föreslås även gälla för arbetsmarknadspolitiska program.

5.4.6 Avstängningstidens beräkning

Förslag: Upprepas under pågående avstängningstid, förhållande som föranleder avstängning på nytt, ska den nya avstängningstiden inledas vid utgången av den föregående avstängningstiden. Avstängning får inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från den avstängningsgrundande händelsen. Om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängningstid, får dock avstängningen, med anledning av den nya avstängningsgrundande händelsen, inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från utgången av den föregående avstängningstiden.

Skälen för förslaget: Mot bakgrund av de föreslagna förändringarna bör det införas en i lagen gemensam och enhetlig bestämmelse om avstängningstidens beräkning för samtliga avstängningsgrunder.

En avstängning bör, precis som i dag, inledas vid tidpunkten för den avstängningsgrundande händelsen. Om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängning ska enligt gällande regler den nya avstängningstiden inledas vid tidpunkten för den nya avstängningsgrundande händelsen. Detta gäller dock inte om den nya avstängningen ryms inom den pågående avstängningen. I den situationen påverkar den senaste avstängningsgrundande händelsen inte avstängningstidens längd, se avsnitt 4.2.1.

I syfte att tydliggöra vilken åtgärd som följer på en viss åtgärdsgrund föreslås att bestämmelsen förändras på så vis att om en ny grund för åtgärd inträffar under en pågående avstängning, ska den nya avstängningen inledas vid utgången av den föregående. Den som med täta intervaller upprepar handlingar som föranleder en åtgärd bör inte hamna i ett bättre läge än en sökande som agerar på samma sätt men med längre tidsintervall.

En avstängning från rätt till arbetslöshetsersättning bör inte pågå under alltför lång tid efter det att det förhållande som ligger till grund för denna inträffat. Det bör därför även fortsättningsvis finnas en bestämmelse som anger att en avstängning ska verkställas inom en viss tid från den avstängningsgrundande händelsen. Det föreslås att den totala avstängningstidens längd ska motsvara den som i dag gäller när en sökande lämnat sitt arbete utan giltig anledning. Det innebär att den totala avstängningstiden inte bör överstiga 112 kalenderdagar från den avstängningsgrundande händelsen. Detta medför att avstängningen preskriberas efter denna tid. I syfte att förenkla regelverket bör denna s.k. kalenderspärre gälla för alla typer av avstängningar och inte differentieras utifrån hur många ersättningsdagar sökande ska stängas av. Om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängningstid, bör avstängningen, med anledning av den nya avstängningsgrundande händelsen, inte pågå längre tid än 112 kalenderdagar räknat från utgången av den föregående avstängningstiden.

5.4.7 Föreskriftsrätt

Förslag: Det införs en bestämmelse som upplyser om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om vad som ska anses utgöra lämpligt arbete och giltig anledning.

Skälen för förslaget: En bestämmelse som upplyser om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om vad som ska anses utgöra lämpligt arbete och giltig anledning föreslås.

5.5 Uteslutning och fränkännande

Åtgärderna uteslutning av medlem ur en arbetslöshetskassa och fränkännande av en sökandes rätt till ersättning kan komma i fråga när en sökande har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter till en arbetslöshetskassa. Det innebär att det ibland är brottsliga gärningar, såsom osant intygande eller bedrägeri, som utgör grund för åtgärden. En sökande kan dock även uteslutas som medlem på grund av att han eller hon under en längre tid inte arbetat inom arbetslöshetskassans verksamhetsområde.

Bestämmelser om uteslutning av medlemmar som lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter har funnits i arbetslöshetsförsäkringen sedan förordningen om erkända arbetslöshetskassor från 1935. Möjligheten att fränkänna en sökande rätt till arbetslöshetsersättning har funnits sedan 50-talet, och sedan 1996 är regeln tvingande. Reglerna är svårtillämpade och ålderdomliga. Bestämmelserna om uteslutning och fränkännande tillämpas i liten utsträckning. När de tillämpas kan de emellertid få stora konsekvenser för den enskilde.

5.5.1 Uteslutning när en sökande inte arbetar inom kassans verksamhetsområde

Förslag: En medlem får uteslutas om han eller hon inte uppfyller, och inte heller under de senaste sex månaderna har uppfyllt, bestämmelsen i en arbetslöshetskassas stadgar om arbete inom dess verksamhetsområde.

Skälen för förslaget: Enligt dagens regler ska en sökande som arbetar utanför en arbetslöshetskassas verksamhetsområde under en längre period uteslutas ur kassan. Trots att bestämmelsen i dagsläget är tvingande tillämpas den i ytterst begränsad omfattning. Ofta är det först i samband med arbetslöshet som det uppdagas att sökanden arbetat utanför verksamhetsområdet. I dessa situationer skyddas sökanden av en särskild bestämmelse som

innebär att den sökande inte kan uteslutas som medlem så länge han eller hon är berättigad till arbetslöshetsersättning. Ett beslut om uteslutning på denna grund kan då inte verkställas förrän den sökandes rätt till ersättning har upphört. Skyddsregeln kan vara en förklaring till att uteslutning på denna grund används i liten utsträckning.

De senaste årens regelförändringar i arbetslöshetsförsäkringen har förändrat förutsättningarna för tillämpningen av bestämmelsen. Med tidigare finansieringsregler fanns det sällan ett incitament för arbetslöshetskassorna att utesluta en medlem på grund av arbete utanför arbetslöshetskassans verksamhetsområde. De förändrade finansieringsreglerna, som innebär att arbetslöshetskassorna står för en större del av kostnaden för arbetslöshetsförsäkringen, tjänar till att understryka arbetslöshetskassans koppling till ett visst verksamhetsområde. Den tydligare kopplingen till verksamhetsområdet innebär att arbetslöshetskassorna har anledning att följa upp huruvida medlemmarna arbetar inom kassans område eller inte, eftersom antalet arbetslösa medlemmar påverkar hur stor kassans medlemsavgift är.

Mot bakgrund av att den praktiska tillämpningen av bestämmelsen om uteslutning på grund av arbete utanför arbetslöshetskassans verksamhetsområde är starkt begränsad, föreslås att regeln inte ska vara tvingande, utan i stället utgöra en möjlighet för kassan att på denna grund utesluta en medlem.

5.5.2 Underlåtenhet att lämna uppgifter

Förslag: En sökande som låter bli att anmäla ändrad uppgift till kassan om förhållande av betydelse för bedömningen av hans eller hennes rätt till ersättning ska kunna uteslutas som medlem eller fränkännas rätt till ersättning om förutsättningarna för det i övrigt är uppfyllda.

Skälen för förslaget: I samband med att en sökande första gången under en ersättningsperiod ansöker om ersättning ska han eller hon lämna uppgifter av betydelse för ersättningsrätten i en särskild blankett. För att sedan få ersättning krävs att den sökande lämnar ytterligare uppgifter i ett så kallat kassakort. Kassakortet avser förfluten tid och omfattar en fjortondagarsperiod. De uppgifter som ska fyllas i på kassakortet är inte lika omfattande som på den inledande blanketten. Genom att underteckna kassakortet intygar den sökande bl.a. annat att lämnade uppgifter är riktiga och att inga förutsättningar för ersättning ändrats.

I dag måste den sökande ha lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter för att frågan om uteslutning eller fränkännande ska aktualiseras. Däremot behöver inte ersättning ha utgått för att en sådan prövning ska göras. Någon uttrycklig skyldighet enligt författning att anmäla uppgifter om ändrade förhållanden saknas i dag. Däremot kan ersättning som utgått felaktigt krävas tillbaka enligt 68 § lagen om arbetslöshetsförsäkring om den sökande låtit bli att anmäla ändrad uppgift till kassan om förhållande av betydelse för ersättningsrätten.

Det kan i dag uppstå problem med att dra en gräns mellan vad som utgör att lämna en felaktig uppgift och vad som i stället faller inom ramen för vad sökanden borde ha anmält till kassan på grund av att viss tidigare lämnad uppgift förändrats. I båda dessa situationer kan resultatet bli att sökanden får ersättning som han eller hon inte är berättigad till. I de fall den enskildes handlande framstår som klandervärt är det också rimligt att handlandet ska kunna leda till en åtgärd om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. Mot bakgrund av detta föreslås att även den omständigheten att en sökande låtit bli att anmäla uppgift om förändrat förhållande av betydelse för hans eller hennes ersättningsrätt ska kunna leda till uteslutning från medlemskap eller fränkännande av rätt till ersättning, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

5.5.3 Tidpunkten för när ett beslut ska gälla

Förslag: Ett beslut om uteslutning på grund av att sökanden lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter ska gälla från den dag omständigheten som ligger till grund för beslutet kom till arbetslöshetskassans kännedom. Detsamma ska gälla ett beslut om fränkännande.

Ett beslut om uteslutning på grund av att medlemmen inte arbetar inom arbetslöshetskassans verksamhetsområde ska gälla från dagen för beslutet.

Skälen för förslaget: Från vilken tidpunkt ett beslut om uteslutning av en medlem ska gälla är i dag inte reglerat i lagen om arbetslöshetskassor. Hanteringen skiljer sig åt mellan olika arbetslöshetskassor. Arbetslöshetskassorna utgår antingen från dagen för beslutet, alternativt närmast påföljande månadsskifte efter beslutet, eller också från den dag då omständigheten som ligger till grund för uteslutningen kom till kassans kännedom. Eftersom beslut om uteslutning kan få stora konsekvenser för den enskilde är det av särskild vikt att lika fall behandlas lika.

När det gäller medlemmar som det finns skäl att utesluta för att de lämnat felaktiga eller vilseledande uppgifter eller låtit bli att anmäla uppgift om förändrat förhållande av betydelse för rätten till ersättning eller medlemskap, är det av vikt att förhindra att ersättning fortsätter att utgå felaktigt. Om ett beslut om uteslutning i dessa fall gäller från dagen för beslutet blir bestämmelsen tydlig och enkel att tillämpa. Nackdelen är att det kan leda till att ersättning betalas ut felaktigt fram till tidpunkten för beslutet. Dessutom kan det fördröja den sökandes möjligheter att uppfylla villkoren för rätt till ersättning på nytt, då det endast är arbete som utförts efter uteslutningen som kan kvalificera den sökande för nytt medlemskap och en ny ersättningsperiod.

Om utgångspunkten i stället är den tidpunkt när omständigheten som ligger till grund för att utesluta medlemmen kom till arbetslöshetskassans kännedom finns inte dessa nackdelar. Där-

emot innebär denna lösning att beslutet om uteslutning eller fränkännande gäller retroaktivt och att det därmed finns risk för återkrav. Reglerna om innehållande av ersättning får dock anses motverka dessa problem i tillräcklig omfattning, se avsnitt 5.6.

Sammantaget får det därför anses mest lämpligt att beslutet ska gälla från den tidpunkt när omständigheten som ligger till grund för beslutet om uteslutning kom till arbetslöshetskassans kännedom.

Ett beslut om fränkännande av rätt till ersättning bör behandlas på samma sätt som ett beslut om uteslutning. Det föreslås därför även att ett beslut om fränkännande av rätt till ersättning ska gälla från den dag omständigheten som ligger till grund för beslutet kom till arbetslöshetskassans kännedom.

Någon förändring av kravet på den sökande att arbeta 80 dagar innan han eller hon åter har rätt till ersättning efter ett beslut om fränkännande, föreslås inte.

När det gäller sökande som utesluts pga. att de inte arbetar inom arbetslöshetskassans verksamhetsområde, ser förutsättningarna annorlunda ut. Om ett beslut om uteslutning fattas under tid då medlemmen har rätt till ersättning, gäller uteslutningen från och med dagen efter det att medlemmens rätt till ersättning upphör enligt dagens regler. Någon förändring av bestämmelsen föreslås inte. Om beslutet gäller en sökande som inte får arbetslöshetsersättning, föreslås att uteslutningen ska gälla från dagen för beslutet. Att göra beslutet retroaktivt skulle enbart leda till ökad administration. Då ersättning inte utgår är inte heller de nackdelar som angavs ovan med att låta uteslutning gälla från dagen för beslutet aktuella.

5.5.4 Beslut om åtgärd när den enskilde utträtt ur kassan

Förslag: Under samma förutsättningar som i övriga fall gäller för beslut om fränkännande av rätt till ersättning, ska en arbetslöshetskassa fränkänna en enskild hans eller hennes rätt till ersättning även efter det att han eller hon har utträtt ur kassan.

Skälen för förslaget: Den situationen kan uppstå att den enskilde inte längre är medlem i en arbetslöshetskassa när kassan finner att den enskilde, uppsåtligt eller av grov vårdslöshet, exempelvis har lämnat en oriktig uppgift av betydelse för bedömningen av hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning. Vidare kan den situationen uppstå att en arbetslöshetskassa påbörjar en utredning om det finns skäl att besluta om uteslutning eller fränkännande, men att den enskilde utträder som medlem ur kassan innan beslut om åtgärd har fattats. Hur dessa situationer ska hanteras är inte reglerat i dag och hanteringen förefaller skilja sig åt mellan olika arbetslöshetskassor. Nuvarande regelverk innebär därmed att det finns möjlighet för en sökande att undgå ett beslut om uteslutning eller fränkännande genom att utträda ur en arbetslöshetskassa innan beslut i ärendet är fattat.

Det föreslås att det i dessa situationer är den kassa till vilken en vilseledande eller oriktig uppgift har lämnats som ska besluta om åtgärd. Detsamma bör gälla den kassa till vilken den enskilde borde ha lämnat anmält en ändrad uppgift angående förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning. Detta gäller oavsett om personen i fråga har gått med i en annan arbetslöshetskassa eller inte. När den enskilde har trätt ur en arbetslöshetskassa eller om den sökande inte varit medlem i en arbetslöshetskassa utan fått ersättning från den kompletterande arbetslöshetskassan, kan han eller hon naturligtvis inte uteslutas. Det är i den situationen rimligt att han eller

hon fränkänns rätt till ersättning. Förutsättningen för det är att kassan finner att den enskilde har lämnat en vilseledande eller oriktig uppgift eller låtit bli att anmäla ändrad uppgift om förhållanden av betydelse för bedömningen av hans eller hennes rätt till ersättning. Uppgiften ska därtill ha lämnats medvetet eller av grov vårdslöshet. Han eller hon ska då fränkännas rätt till ersättning. Fördelen med den föreslagna ordningen är att det är den kassa till vilken den oriktiga eller vilseledande uppgiften har lämnats, och som därmed besitter informationen om omständigheterna kring det aktuella uppgiftslämnandet, som ska pröva frågan om fränkännande.

Att i stället ha en annan ordning som innebär att en eventuell ny kassa ska besluta om åtgärd, förutsätter att den enskilde har gått med i en ny kassa. I de fall den enskilde har utträtt ur en kassa, till vilken han eller hon exempelvis har lämnat en oriktig uppgift, och därefter inte går med i någon ny kassa, måste den gamla kassan fatta beslut om fränkännande av rätt till ersättning för att inte den enskilde ska undgå beslut om någon åtgärd med anledning av agerandet. Det skulle naturligtvis vara en nackdel om beslutanderätten vad gäller fränkännande var beroende av frågan om den enskilde gått med i en ny kassa eller inte. Den situationen kan uppstå att den enskilde inte har gått med i en ny kassa när ärendet inleds, men är medlem i en annan arbetslöshetskassa vid tidpunkten då den föregående kassan avser att besluta om uteslutning eller fränkännande. En annan betydelsefull nackdel med denna ordning är att det kan bli två motstridiga avgöranden meddelade av olika arbetslöshetskassor rörande samma faktiska omständigheter, men beträffande olika rättsliga frågor. Den kassan till vilken den enskilde lämnat den vilseledande eller oriktiga uppgiften måste ta ställning till frågan om återkrav. Vid den prövningen kan den kassan komma fram till att den enskilde var i god tro beträffande den felaktiga utbetalningen, medan den nya kassan skulle kunna finna att det finns förutsättningar att besluta om fränkännande av rätt till ersättning. För att undvika dessa nackdelar, bör den kassa till vilken den enskilde har lämnat oriktiga eller felaktiga uppgifter fatta

beslut om fränkännande, oavsett om den enskilde efter utträddet ur kassan har gått med i en ny kassa.

5.5.5 Omfattningen av ett fränkännande

Förslag: Ett fränkännande av rätt till ersättning ska avse minst 45 och högst 195 ersättningsdagar.

Skälen för förslaget: Enligt vad som gäller i dag ska ett beslut om fränkännande av rätt till ersättning avse minst 130 dagar. Om det finns särskilda skäl kan fränkännandet gälla under färre dagar. Det finns alltså inte någon nedre eller övre gräns för hur många ersättningsdagar ett beslut om fränkännande får avse.

För att skapa förutsättningar för ökad likabehandling föreslås att det i lagtexten uttryckligen anges vilket högsta och lägsta antal ersättningsdagar ett fränkännande kan avse, dvs. en minskning av spännvidden för fränkännande. Som ett riktmärke för fränkännande bör 130 ersättningsdagar behållas. Hur många ersättningsdagar ett beslut om fränkännande ska bestämmas till, inom det spann som föreslås här, bör naturligtvis avgöras utifrån omständigheterna i det individuella fallet.

En sökande som lämnar sin anställning utan giltig anledning eller skiljs från sitt arbete på grund av otillbörligt uppförande, föreslås stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar. Ett beslut om fränkännande bör inte bli mindre kännbart än avstängning på dessa grunder. Den nedre gränsen för hur många dagar ett fränkännande får avse bör därför bestämmas till 45.

En sökande som uteslutits ur en arbetslöshetskassa är inte berättigad till vare sig grundersättning eller inkomstrelaterad ersättning under 12 månader efter uteslutningen. Ett beslut om fränkännande bör inte vara mer kännbart än ett beslut om uteslutning. Enligt schablon omfattar ett kalenderår 260 ersättningsdagar, varför ett alternativ skulle vara att bestämma den övre gränsen för fränkännande till 260 ersättningsdagar. En viktig skillnad mellan uteslutning och fränkännande är dock att

uteslutningen räknas i kalenderdagar och fränkännandet i ersättningsdagar. En person som utesluts ur en arbetslöshetskassa är därför ersättningsberättigad efter 12 kalendermånader, oavsett om han eller hon har arbetat hela året eller om han eller hon arbetat endast 6 månader och varit sjukskriven den resterande tiden. En person som fränkänts arbetslöshetsersättning måste ha arbetat minst 80 dagar och sedan varit arbetslös eller fortsatt att arbeta den resterande tiden av fränkännandet för att fränkännandedagarna ska räknas av. Om en person som fränkänts ersättning i stället blir sjukskriven ett halvår, skjuts fränkännandet framåt i tiden. Ur denna synvinkel skulle därför ett fränkännande av rätt till arbetslöshetsersättning kunna vara en hårdare åtgärd än en uteslutning ur arbetslöshetskassan. Det bedöms inte vara möjligt att finna en helt rättvis lösning på detta problem. Beräkningsgrunden för uteslutning och fränkännande är olika, varför utfallet delvis beror på om den sökande har oturen att bli sjukskriven eller inte. En lösning är därför att det maximala antalet fränkännandedagar ska uppgå till ett antal som är lägre än schablonen för helårsersättning. Samtidigt är de ärenden som avses här så allvarliga att uteslutning skulle ha varit aktuellt om den sökande fortfarande varit medlem i en arbetslöshetskassa. Därför får det högsta antalet fränkännandedagar inte heller vara för lågt. Det föreslås att den övre gränsen för hur många dagar ett fränkännande får avse därför bör bestämmas till 195, dvs. tre fjärdedelar av en helårsersättning enligt schablon.

5.5.6 Översyn av aktivitetsstöd och åtgärder

Bedömning: Systemet för åtgärder i förordningen om aktivitetsstöd bör ses över.

Skälen för bedömningen: Reglerna om arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd har samordnats i stor utsträckning sedan 2007. Det är därför rimligt att samma grundprinciper gäller i båda systemen. Åtgärdsreglerna inom aktivitetsstödet och arbetslös-

hetsförsäkringen bör också samordnas för att regelverket ska bli mer överskådligt för den enskilde. Det är inte heller tillfredsställande att en sökande kan växla mellan arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd för att på så sätt undgå åtgärd. Frågan bör dock ses över i annat sammanhang.

5.6 Innehållande av ersättning

Arbetslöshetskassorna har, under vissa förutsättningar, möjlighet att hålla inne ersättning under utredningstid. Ersättning kan hållas inne när det kan bli fråga om avstängning från rätt till ersättning, nedsättning av dagpenning, uteslutning från medlemskap eller fränkännande av rätt till ersättning. Syftet med regleringen är att minska felaktiga utbetalningar.

5.6.1 Utökade möjligheter för en arbetslöshetskassa att innehålla arbetslöshetsersättning m.m.

Förslag: En arbetslöshetskassa ska, utöver de situationer som redan finns i dag, få hålla inne ersättning som tillkommer en sökande, om det finns sannolika skäl att anta att han eller hon inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 §.

Som en följd av att nedsättning av dagpenning avskaffas, upphävs möjligheten för en arbetslöshetskassa att hålla inne ersättning i avvaktan på beslut om nedsättning.

Skälen för förslaget: Det kan ta tid från det att en arbetslöshetskassa får kännedom om en omständighet som kan påverka den sökandes ersättningsrätt till dess att kassan kan fatta beslut i ärendet. Detta gäller inte minst utredningar av om en sökande uppfyller villkoren i 9 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. Under denna tid hinner ofta ytterligare ersättning betalas ut, vilket innebär att den enskildes skuld kan komma att växa under utred-

ningstiden. Det kan i sin tur leda till att den enskilde får svårt att betala tillbaka felaktigt utbetalade belopp och att arbetslöshetskassan då inte får tillbaka hela beloppet. Det kan också framstå som stötande att den sökande får ersättning som han eller hon med stor sannolikhet inte har rätt till.

Arbetslöshetskassorna har redan i dag rätt att innehålla ersättning om det finns sannolika skäl att anta att den sökande kommer att stängas av från ersättning enligt 43–44 §§. En motsvarande reglering om innehållande av ersättning finns i 66 § för fall när det finns sannolika skäl att en sökande har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter om förhållanden av betydelse för bedömningen av hans eller hennes rätt till ersättning. Uppgifterna ska ha lämnats medvetet eller av grov vårdslöshet.

Någon förändring av kassornas möjlighet att innehålla ersättning i ovan nämnda situationer föreslås inte. Däremot bör samtliga bestämmelser om i vilka fall en arbetslöshetskassa har rätt att innehålla arbetslöshetsersättning under utredningstiden i ett ärende omarbetas och samlas i en paragraf. Möjligheten att innehålla arbetslöshetsersättning i avvaktan på utredning och beslut i ärenden om nedsättning av dagpenning bör tas bort eftersom denna åtgärd föreslås avskaffas.

I dag saknas möjlighet för en arbetslöshetskassa att innehålla ersättning under utredning av om den sökande uppfyller villkoren i 9 §. Det finns likheter mellan en situation när en sökande inte uppfyller villkoren i 9 § och då han eller hon orsakar sin arbetslöshet genom att t.ex. avsluta en anställning utan giltigt skäl. Det handlar om sökande som agerar på ett sätt som strider mot de principer som ligger till grund för arbetslöshetsförsäkringen. Det finns därför anledning att arbetslöshetskassorna i båda dessa fall ska ha samma möjlighet att innehålla ersättning.

Mot denna bakgrund föreslås att en arbetslöshetskassa bör kunna besluta att ersättning ska hållas inne, om det finns sannolika skäl att anta att den sökande kommer att stängas av från rätt till ersättning enligt 9 §.

Det kan övervägas om inte möjligheten att innehålla ersättning även borde gälla vid prövning enligt 10 §, som rör ersättningsrätten när den sökande deltar i utbildning, och 34 §, som gäller sökande som bedriver näringsverksamhet, då huvudregeln i dessa paragrafer är att den sökande inte är ersättningsberättigad. Det är dock i dessa fall inte fråga om att den sökande agerar på ett sätt som skulle vara oförenligt med de principer som ligger till grund för arbetslöshetsförsäkringen, utan tvärtom att han eller hon försöker lösa arbetslöshetssituationen. Ersättning ska självklart inte utgå när den sökande inte är berättigad till den. Möjligheten för arbetslöshetskassan att innehålla ersättning under utredningstiden bör dock begränsas till ärenden där det finns sannolika skäl att anta att den sökande handlat på ett sätt som strider mot de principer som ligger till grund för villkoren i arbetslöshetsförsäkringen.

5.7 Återbetalning av statsbidrag

Återkravshanteringen vid arbetslöshetskassorna består av två delar; arbetslöshetskassans återkrav gentemot den enskilde och arbetslöshetskassans återbetalning av statsbidrag. Återkrav gentemot den enskilde regleras i 68 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. Där anges att en sökande som fått ersättning utan att vara berättigad till det ska betala tillbaka ersättningen. Om den sökande var i god tro vid utbetalningen föreligger ingen återbetalningsskyldighet. Arbetslöshetskassan får, helt eller delvis, efterge ett återkrav om det finns särskilda skäl för det. Arbetslöshetskassans återbetalning av statsbidrag regleras i 94 § lagen om arbetslöshetskassor. Där framgår att en arbetslöshetskassa som fått statsbidrag utan att vara berättigad till det eller har fått för stort bidrag ska betala tillbaka bidraget.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har under de senaste åren granskat arbetslöshetskassornas återkravs-

hantering¹⁶. Granskningarna visar att arbetslöshetskassornas återkravshantering över lag fungerar, men att det finns oklarheter vad gäller delar av hanteringen. Detta gäller främst ärenden där arbetslöshetsersättning utgått felaktigt, men där arbetslöshetskassan fattat beslut om att den sökande inte är återbetalningsskyldig. Det kan röra sig om att den sökande varit i god tro eller att arbetslöshetskassan fattat beslut om eftergift. Det har framkommit att återbetalning i dessa situationer inte alltid sker enligt regelverket och att detta bör ses över.

5.7.1 Återbetalning av statsbidrag när den enskilde orsakat den felaktiga utbetalningen

Förslag: Har en enskild orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med lagen om arbetslöshetskassor, lagen om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt. Om kassan meddelat eftergift av återkrav av arbetslöshetsersättning i förhållande till den enskilde, ska dock kassan inte betala tillbaka statsbidrag med det belopp för vilket eftergift meddelats.

Skälen för förslaget: I de fall den sökande har orsakat en felaktig utbetalning av arbetslöshetsersättning är han eller hon återbetalningsskyldig enligt 68 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. I de situationerna kan arbetslöshetskassan från den enskilde återkräva vad som utbetalats felaktigt. Det är därför rimligt att en arbetslöshetskassa i de fallen ska betala tillbaka statsbidrag som kassan har fått för den felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningen. Det föreslås att kassorna ska vara återbetalnings-

¹⁶ *Arbetslöshetskassornas hantering av återkrav och återbetalning av statsbidrag* IAF 2007:20; *Arbetslöshetskassornas hantering av felaktigt utbetald arbetslöshetsersättning och återkrav*, IAF 2008:11; *Återkrav av felaktigt utbetald ersättning och återbetalning av statsbidrag*, IAF 2009:11 *Granskning av arbetslöshetskassornas återbetalning av statsbidrag för felaktigt utbetald ersättning*, IAF 2010:28; *Återbetalning av statsbidrag*, IAF 2011:18

skyldiga i dessa fall. Om det finns särskilda skäl kan en arbetslöshetskassa fatta beslut om att helt eller delvis efterge ett återkrav gentemot den enskilde. I de situationerna är det rimligt att kassan inte ska behöva stå kostnaden för en felaktighet orsakad av den enskilde. Det föreslås därför att arbetslöshetskassan i de fallen inte ska betala tillbaka statsbidraget motsvarande det felaktigt utbetalda belopp som eftergivits.

5.7.2 Återbetalning av statsbidrag när arbetslöshetskassan orsakat den felaktiga utbetalningen

Förslag: Har en arbetslöshetskassa orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med lagen om arbetslöshetskassor, lagen om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska kassan betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt.

Skälen för förslaget: Det kan förekomma att arbetslöshetsersättning betalas ut felaktigt på grund av att arbetslöshetskassan fattar ett felaktigt beslut. Det kan röra sig om ett ofullständigt underlag för beslutet eller felaktig rättstillämpning. Arbetslöshetskassan bör stå för kostnaden i de fall kassan inte har säkerställt interna rutiner för korrekta utbetalningar. En sådan reglering medför ett incitament för arbetslöshetskassorna att förstärka internkontrollen och förbättra rutiner för handläggning. Mot denna bakgrund föreslås att arbetslöshetskassan alltid ska återbetala statsbidraget när det är kassan som orsakat den felaktiga utbetalningen.

I de fall arbetslöshetskassan orsakat en felaktig utbetalning av arbetslöshetsersättning och den sökande varit i ond tro är han eller hon återbetalningsskyldig enligt 68 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. Arbetslöshetskassan ska därför återkräva den felaktigt utbetalda ersättningen. Om den sökande vid utbetalningstillfället varit i god tro föreligger ingen återbetalnings-

skyldighet. Den sökande får därmed behålla ersättningen. Någon förändring av dessa regler föreslås inte.

5.7.3 Återbetalning av statsbidrag när annan än den enskilde eller arbetslöshetskassan orsakat den felaktiga utbetalningen

Förslag: Har någon annan än en enskild eller en arbetslöshetskassa orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med lagen om arbetslöshetskassor, lagen om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt, om den enskilde skäligen borde ha insett att han eller hon fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp. Om kassan meddelat eftergift av återkrav av arbetslöshetsersättning i förhållande till den enskilde, ska dock kassan inte återbetala statsbidrag med det belopp för vilket eftergift meddelats.

En arbetslöshetskassa ska inte betala tillbaka statsbidrag som betalats ut felaktigt, om någon annan än kassan eller den enskilde orsakat att arbetslöshetsersättningen betalats ut i strid med lagen om arbetslöshetskassor, lagen om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, och den enskilde inte skäligen bort inse att han eller hon fått ersättning obehörigen eller med för högt belopp.

Skälen för förslaget: I vissa fall kan arbetslöshetsersättning betalas ut felaktigt utan att varken den enskilde eller arbetslöshetskassan orsakat felaktigheten. Det kan t.ex. röra sig om felaktiga uppgifter från en annan myndighet. I de fall det inte är någon av de direkt inblandade parterna – den enskilde eller arbetslöshetskassan – som orsakat den felaktiga utbetalningen, är det inte heller självklart vem som ska stå för kostnaden för felaktigheten. Avgörande för återbetalningsskyldigheten av stats-

bidrag bör därför vara huruvida den enskilde varit i ond eller god tro angående den felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningen.

Om den sökande vid utbetalningstillfället varit i ond tro, är han eller hon återbetalningsskyldig enligt 68 § lagen om arbetslöshetsförsäkring. I dessa fall föreslås att arbetslöshetskassan ska återbetala statsbidraget motsvarande den felaktiga utbetalningen av arbetslöshetsersättning. Om arbetslöshetskassan däremot meddelat hel eller delvis eftergift avseende den felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningen, bör arbetslöshetskassan inte vara skyldig att betala tillbaka statsbidrag i motsvarande mån som eftergift medgetts.

Om den sökande vid utbetalningen var i god tro, är han eller hon inte återbetalningsskyldig för den felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningen. Det är mest rimligt att arbetslöshetskassan inte ska behöva stå för kostnaden för en felaktighet som ligger utanför dess kontroll. Det föreslås därför att arbetslöshetskassan inte ska behöva betala tillbaka statsbidraget i dessa fall.

5.7.4 Återbetalning av statsbidraget i andra fall

Förslag: Har en arbetslöshetskassa, även i annat fall än som anges i 94–94 b §§, fått statsbidrag utan att vara berättigad till det eller fått bidrag med för högt belopp, ska kassan betala tillbaka bidraget.

Skälen för förslaget: Arbetslöshetskassorna kan få statsbidrag även i andra fall än som ersättning för utbetald arbetslöshetsersättning enligt 93 a § lagen om arbetslöshetskassor. Om en arbetslöshetskassa fått statsbidrag enligt denna paragraf och det visar sig att bidraget betalats ut på felaktiga grunder, ska kassan betala tillbaka bidraget. Om en arbetslöshetskassa exempelvis fått ett bidrag enligt 93 a § för extraordinära kostnader i syfte att utveckla ett systemstöd, och det i efterhand visar sig att utvecklingskostnaderna var mer begränsade än vad som angivits,

bör kassan vara skyldig att återbetala bidrag till den del det utgått felaktigt. Det förslås därför att en arbetslöshetskassa som har fått statsbidrag i annat fall än som anges i 94–94 b §§ utan att vara berättigad till det eller har fått bidrag med för högt belopp, ska betala tillbaka detta.

5.7.5 Inspektionens för arbetslöshetsförsäkringens återkravs rätt

Förslag: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska besluta att kräva tillbaka statsbidrag när myndigheten vid sin tillsyn funnit att arbetslöshetsersättning utgått felaktigt eller annars att en arbetslöshetskassa underlåtit att återbetala statsbidrag enligt 94–94 b §§.

Skälen för förslaget: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har redan i dag möjlighet att återkräva statsbidrag då myndigheten, inom ramen för sin tillsyn, upptäcker ärenden där arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med lagen om arbetslöshetsförsäkring, lagen om arbetslöshetskassor eller föreskrifter meddelade med stöd av dessa lagar. Det föreslås att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska vara skyldig att besluta om återkrav när myndigheten vid sin tillsyn finner att statsbidrag skulle ha betalats tillbaka enligt 94–94 b §§. Det kan vara fråga om när Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen vid sin tillsyn finner att arbetslöshetsersättning har utgått felaktigt och situationen är sådan att statsbidrag ska betalas tillbaka, eller annars när en arbetslöshetskassa underlåtit att betala tillbaka statsbidrag frivilligt.

5.7.6 Jämkning av återbetalningsskyldighet

Förslag: En arbetslöshetskassa ska kunna få frågan om jämkning eller eftergift prövad av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen redan i samband med att arbetslöshetskassan funnit att återbetalningsskyldighet föreligger.

Skälen för förslaget: Redan i dag får Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen jämkna en arbetslöshetskassas skyldighet att återbetala statsbidrag. En arbetslöshetskassa kan få frågan om jämkning prövad i samband med att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen vid sin tillsyn funnit att återbetalningsskyldighet föreligger. Det är rimligt att en arbetslöshetskassa ska kunna få frågan om jämkning av återbetalning av statsbidrag prövad redan i ett tidigare stadium än det ovan angivna. Det föreslås därför att en arbetslöshetskassa även ska kunna få jämningsfrågan prövad i samband med att kassan funnit att arbetslöshetsersättning utgått felaktigt och prövat frågan om återkrav gentemot den enskilde.

5.8 Personuppgiftslagstiftning

Som framgått i avsnitt 5.4 ska den arbetssökande rapportera sina sökaktiviteter i en aktivitetsrapport. Rapporten ska utgöras av en webbaserad blankett som skickas elektroniskt till Arbetsförmedlingen. Detta ligger i linje med regeringens ambition att myndigheter ska utöka sin e-förvaltning. I detta sammanhang finns anledning att se över om reglerna för behandling av personuppgifter i en arbetsmarknadspolitisk databas bör förändras.

5.8.1 Databasbehandling av känsliga personuppgifter som lämnas i ett ärende

Förslag: Känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen får behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas, om de har lämnats i ett ärende.

Skälen till förslaget: Vad gäller aktivitetsrapporten är det inte möjligt att på förhand bedöma vilka uppgifter den arbetssökande finner nödvändiga att ange när han eller hon ska redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att få ett arbete eller på annat sätt ta sig ur arbetslöshet. Arbetsförmedlingen har därmed ingen möjlighet att styra över vad den enskilde redovisar i rapporten.

När det gäller elektronisk ärendehantering är situationen densamma som vid traditionell hantering av ärenden, nämligen att det inte är möjligt för den handläggande myndigheten att påverka innehållet i de handlingar som kommer in till myndigheten. När inkomna handlingar förs in i ett ärendehanteringssystem kan således även känsliga personuppgifter komma att tas in i databasen. Det förekommer även att personer som inte berörs av ett ärende namnges i inkomna handlingar. Att i detalj reglera vilka uppgifter som får antecknas och i vilka fall detta får ske, är därför inte möjligt. Det går heller inte att förutse de olika situationer som kan uppstå och som påverkar en arbetssökandes möjlighet att söka och ta arbete. För att inte omöjliggöra för myndigheter att bedriva en effektiv ärendehantering är det nödvändigt att sådan registrering är tillåten.

Av 13 § personuppgiftslagen (1998:204) framgår att det är förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, eller medlemskap i fackförening samt uppgifter som rör hälsa eller sexualliv. Enligt nu gällande regler i 9 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten får det, trots förbudet i 13 §

personuppgiftslagen, i en arbetsmarknadspolitisk databas behandlas sådana känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen som avser hälsa och etnicitet. Detta gäller under förutsättning att uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det. Så länge en aktivitetsrapport inte innehåller andra känsliga personuppgifter än nu nämnda är alltså databasbehandling av uppgifterna i rapporten redan tillåten enligt nu gällande regler.

Som angetts ovan är det, när det gäller aktivitetsrapporten, inte möjligt att på förhand bedöma vilka uppgifter den arbetsökande finner skäl att ange när han eller hon ska redovisa sina sökaktiviteter eller andra åtgärder för att ta sig ur arbetslöshet. Arbetsförmedlingen saknar möjlighet att styra över vad den enskilde redovisar i rapportens fritextfält. Det föreslås mot bakgrund av det ovan anförda att samtliga de i 13 § personuppgiftslagen angivna känsliga personuppgifterna ska få behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas, om uppgifterna har lämnats i ett ärende. Precis som i dag ska även uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa behandlas i en databas, om de är nödvändiga för handläggningen av ett ärende.

En grundläggande förutsättning för att en viss behandling av personuppgifter ska vara laglig är att ändamålen med behandlingen är tillåten. Av 4 § 1 lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten framgår att Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter som behövs för handläggningen av ärenden. Aktivitetsrapporten är tänkt att ingå i handläggningen av en enskild arbetssökandes ärende om arbetsförmedling. Behandling av personuppgifter i aktivitetsrapporten får därför anses tillåten. Det saknas därför skäl att förändra Arbetsförmedlingens primära ändamål för databasbehandling av personuppgifter.

Det är viktigt att i detta sammanhang närmare analysera hur förslaget påverkar den personliga integriteten och de regler som ska skydda denna.

Sökning i en arbetsmarknadspolitisk databas

Behandlingen av känsliga personuppgifter m.m. i elektroniska ärendehanteringssystem kan innebära risker för otillbörligt intrång i den personliga integriteten. Ett sätt att begränsa intrånget i den personliga integriteten är att inskränka möjligheten att söka fram uppgifter i en databas genom att använda sökbegrepp som t.ex. ett enskilt ord eller en textsträng. Det skulle innebära en påtaglig risk för otillbörliga integritetsintrång om det inte fanns begränsningar av sökmöjligheterna i en arbetsmarknadspolitisk databas.

Känsliga eller ömtåliga personuppgifter får som huvudregel inte användas som sökbegrepp i en arbetsmarknadspolitisk databas. Undantag finns för bl.a. kod för hälsotillstånd eller för sådant funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga när det gäller planering av insatser och förmedling av arbete. Som nämnts ovan, bidrar den strikta regleringen av möjligheten att söka personuppgifter i arbetsmarknadspolitiska databaser till att skydda den personliga integriteten. Det föreslås inte att denna sökmöjlighet utvidgas.

Sekretess i Arbetsförmedlingens verksamhet

Det är ändamålsregleringen i lagen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som avgör vilka personuppgifter som får behandlas hos Arbetsförmedlingen. När det gäller frågan om i vilken utsträckning personuppgifter får överföras från Arbetsförmedlingen till andra, är det regleringen av sekretess som tillsammans med reglering av uppgiftsskyldighet styr detta. Någon förändring av ändamålsregleringen, uppgiftsskyldigheten eller av sekretessbestämmelserna föreslås inte.

Enligt 28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan

att den enskilde eller någon närstående till denne lider men och uppgiften förekommer i ett ärende om arbetsförmedling, yrkesvägledning, arbetsvård, eller antagning till arbetsmarknadsutbildning. Detsamma gäller i ärende om stöd eller hjälp vid arbetslöshet eller om andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja en enskilds anpassning till arbetslivet. Sekretessen gäller dock inte för beslut i dessa ärenden. Enligt 12 § gäller också sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden i ärende om arbetsförmedling och ärende enligt lagstiftningen om anställningsfrämjande åtgärder, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada.

Enligt 8 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen får uppgifter för vilka sekretess gäller inte röjas för bl.a. andra myndigheter, om inte annat framgår av offentlighets- och sekretesslagen eller av lag eller förordning till vilken denna lag hänvisar. När uppgifter ska lämnas mellan myndigheter måste därför hänsyn tas till sekretessregleringen. I offentlighets- och sekretesslagen finns några bestämmelser som anger när sekretessen mellan myndigheter bryts. Bl.a. framgår av 10 kap. 2 § att sekretessbelagda uppgifter får lämnas från en myndighet till en annan, om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet.

De sekretessregler som gäller för Arbetsförmedlingens verksamhet erbjuder som framgår ovan ett starkt skydd för de uppgifter som behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas.

Andra jämförbara myndigheters register- och sekretessreglering

I propositionen Borttagande av samtycke för behandling av vissa personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (prop. 2010/11:42 s. 27 f.) gjorde regeringen en jämförelse mellan de registerförfattningar som tillämpas inom Arbetsförmedlingen (lagen (2002:546) om behandling av person-

uppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten med tillhörande förordning), Försäkringskassan (lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration med tillhörande förordning) och Migrationsverket (förordningen (2001:720) om behandling av personuppgifter i verksamhet enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen). Här bör noteras att lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration med tillhörande förordning upphörde den 1 januari 2011 och ersattes av Socialförsäkringsbalken (2010:110). Några förändringar i sak har dock inte gjorts av personuppgiftsregleringen i jämförda avseenden varför jämförelsen fortfarande är aktuell.

I jämförelsen konstaterades att registerförfattningarna är uppbyggda på liknande sätt och innehåller liknande uppsättningar av regler till skydd för den personliga integriteten. Vid en jämförelse mellan vilka uppgifter som får behandlas hos de olika myndigheterna kan konstateras att både Migrationsverket och Försäkringskassan har möjlighet att under vissa förutsättningar databasbehandla samtliga känsliga personuppgifter enligt 13 § personuppgiftslagen, medan behandlingen för Arbetsförmedlingens del är begränsad till uppgifter som avslöjar etniskt ursprung och som rör hälsa. För Migrationsverkets del gäller dock att behandlingen ska vara oundgängligen nödvändig för vissa angivna ändamål. För Försäkringskassans del räcker det att behandlingen är nödvändig för vissa ändamål och att uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Som nämnts ovan, är det sekretessregleringen tillsammans med författningsreglerad uppgiftsskyldighet, som styr i vilken utsträckning personuppgifter får överföras från en myndighet till andra. Uppgifter om enskilda omfattas av ett starkt sekretesskydd. Som framgår ovan, föreligger en presumtion för att uppgifterna är belagda med sekretess. Som jämförelse kan nämnas att presumptionen är den omvända i många ärenden hos t.ex. Försäkringskassan. Huvudregeln är där att uppgifterna är

offentliga. Sekretess gäller dock om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs, se t.ex. 28 kap. 1 §. Flera av de sekretessregler som gäller för Migrationsverkets verksamhet har samma konstruktion som de regler som gäller hos Försäkringskassan, dvs. det föreligger en presumtion för offentlighet, se t.ex. 37 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Det finns dock inom ramen för Migrationsverkets verksamhet även exempel på sekretessregler som har samma konstruktion som de sekretessregler som gäller hos Arbetsförmedlingen, se t.ex. 37 kap. 1 § nämnda lag. Sekretesskyddet hos Arbetsförmedlingen får således anses minst lika starkt eller starkare än sekretesskyddet hos Försäkringskassan och Migrationsverket.

Samlad bedömning

För att uppnå den effektivitetsvinst som en automatiserad inlämnad aktivitetsrapport är tänkt att göra, krävs att den enskilde får lämna de uppgifter som han eller hon vill ange i ärendet. Eftersom det är den enskilde som själv lämnar uppgifterna, kan det inte anses utgöra ett så omfattande intrång i den enskildes integritet att skäl emot intrånget väger tyngre än behovet av effektiva arbetssätt.

Det är dock viktigt att Arbetsförmedlingen tydligt, i samband med att den enskilde via ett webbformulär kan lämna fritextinformation, informerar om att de lämnade uppgifterna kommer att behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas. Myndigheten bör även utfärda skriftliga instruktioner om vilken information som är relevant att lämna i rapporten. Vidare bör den enskilde i samband med varje registreringstillfälle informeras om ett alternativt sätt på vilket han eller hon kan lämna uppgifterna.

Förslaget kan antas medföra en viss ökning av mängden känsliga och ömtåliga personuppgifter som behandlas i de arbetsmarknadspolitiska databaserna. En ökad mängd personuppgifter innebär naturligtvis en ökad risk för otillbörliga intrång i den

personliga integriteten. Det är därför angeläget att Arbetsförmedlingen följer upp att regelverket följs och aktivt arbetar med att ytterligare skärpa sina interna rutiner i syfte att uppnå en fullgod datasäkerhet och ett fullgott integritetsskydd.

Regeringen kan vid behov i förordning begränsa den föreslagna regleringen.

6 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2013.

För förhållande som inträffat före den 1 juli 2013 gäller 9, 11 och 43–46 §§ i sin äldre lydelse. Inträffar efter lagens ikraftträdande, före eller under pågående nedsättningstid, sådant förhållande som föranleder avstängning enligt 43–43 b §§ räknas avstängningstiden från utgången av den tidigare nedsättningstiden.

Skälen för förslaget: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. För att Arbetsförmedlingen ska kunna arbeta effektivt med det nya regelverket krävs emellertid systemstöd. Vidare krävs ett datasystem hos Arbetsförmedlingen med mycket hög säkerhet till skydd för den personliga integriteten. Arbetsförmedlingen arbetar för närvarande med att byta handläggarssystem. Det nya handläggarssystemet förväntas vara i bruk till den 1 juli 2013, varför detta bedöms vara det tidigast möjliga ikraftträdandedatumet för föreslagna lagändringar. Ikraftträdandedatumet bedöms innebära tillräckligt med tid även för arbetslöshetskassorna att genomföra nödvändiga förändringar i sina system.

De allmänna villkoren och åtgärdsbestämmelserna föreslås tillämpas i sin äldre lydelse för förhållanden som inträffat före lagens ikraftträdande. Inträffar efter lagens ikraftträdande, före eller under pågående nedsättningstid, sådant förhållande som

föranleder avstängning enligt 43–43 b §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring i sin nya lydelse, bör avstängningstiden räknas från utgången av nedsättningstiden.

7 Konsekvenser

7.1 Ekonomiska konsekvenser

Syftet med de föreslagna regeländringarna är att bidra till en förbättrad tillämpning av regelverket. Det kan leda till en ökning av antalet beslut om åtgärd. Förslagen innebär dock även mildare åtgärder, vilket gör det svårt att förutsäga vilken effekt förslagen får vad gäller det totala antalet ersättningsdagar som sökande stängs av. Sammantaget bedöms dock de ekonomiska konsekvenserna bli begränsade.

7.1.1 Allmänna villkor och åtgärder

Missköter arbetssökandet

Som framgår av avsnitt 5.4.3, föreslås en rad nya grunder för beslut om åtgärd som tar sikte på misskötsel av arbetssökande. Dessa grunder föreslås innebära att sökanden i ett första steg får en varning, följt av 1, 5 eller 10 dagars avstängning om någon av omständigheterna upprepas. Upprepas någon av omständigheterna en femte gång inom samma ersättningsperiod föreslås ersättningsrätten upphöra.

Förslaget innebär att om en sökande inte medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan eller inte aktivt söker

arbete, ska det utgöra grund för åtgärd istället för att, som idag, vara en del av de allmänna villkoren. Idag upphör ersättningsrätten för en sökande som inte uppfyller dessa villkor till dess den sökande kan visa att han eller hon på nytt uppfyller villkoren. Den genomsnittliga tiden för upphörande av ersättning för en sökande vars ersättning upphört på grund av att han eller hon som inte medverkat till att upprätta en handlingsplan var 84 dagar 2010. Det rör sig dock om en mycket begränsad grupp: 2010 upphörde rätten till ersättning av detta skäl i 18 fall.

Det saknas uppgifter om i hur många fall ersättningen upphör på grund av att den sökande inte är aktivt arbetssökande.

En tredje grund för åtgärd som tar sikte på misskötsel av arbetssökande, rör underlåtenhet att söka ett anvisat arbete. Idag utgör underlåtenhet att söka anvisat arbete grund för att besluta om nedsättning av dagpenning med 25 procent i 40 ersättningsdagar. Det motsvarar 10 hela ersättningsdagar. Under 2010 fattades ca 400 beslut om nedsättning på grund av att den sökande inte sökt anvisat arbete. En förändring av regelverket på ovan angivet sätt torde medföra att de ekonomiska konsekvenserna för den enskilde blir mildare.

I avsnitt 5.4.3 föreslås även att om en sökande inte lämnar in en aktivitetsrapport till Arbetsförmedlingen ska det leda till varning eller avstängning på samma sätt som ovan angivna åtgärdsgrunder. Den föreslagna regeländringen kommer troligtvis att innebära en ökning av antalet underrättelser och avstängningar. Då det är en ny grund för beslut om åtgärd är det dock svårt att uppskatta omfattningen av den förväntade ökningen.

En sista föreslagen åtgärdsgrund som tar sikte på misskötsel av arbetssökandet rör underlåtenhet att kontakta Arbetsförmedlingen eller kompletterande aktör enligt överenskommelse. Enligt dagens regelverk ska Arbetsförmedlingen avanmäla en sökande som underlåter att ta kontakt med Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse. Detsamma gäller när den sökande inte är anträffbar på telefon vid den tidpunkt som överenskommits med myndigheten. Den föreslagna regel-

ändringen innebär att Arbetsförmedlingen istället ska underrätta arbetslöshetskassan om dessa omständigheter, varvid kassan ska fatta beslut om varning eller avstängning. Förslaget förväntas medföra en ökning av antalet underrättelser och avanmälningar. Totalt gjordes nästan 92 000 manuella avanmälningar 2010. En grov uppskattning gör gällande att antalet underrättelser skulle kunna öka med halva det antalet, det vill säga drygt 45 000. Det är en stor ökning, men det förväntas inte innebära en minskning av antalet utbetalda ersättningsdagar. Det beror på att underlåtelse att kontakta Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse redan idag leder till avanmälan. En sökande som avanmälts som ersättningssökande hos Arbetsförmedlingen har inte rätt till ersättning. I genomsnitt var en person som blivit avanmälld som ersättningssökande hos Arbetsförmedlingen utan ersättning ca 6 dagar under 2010. I och med de föreslagna regeländringarna kommer dessa omständigheter istället att leda till en varning eller till en tidsbegränsad avstängning.

Utöver detta torde kravet på redovisning av genomförda aktiviteter i en aktivitetsrapport, tillsammans med fler underrättelser och fler beslut om åtgärder, leda till ökad aktivitet bland de arbetssökande. I förlängningen medför ökad sökaktivitet kortare tid i arbetslöshet och kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen förväntas därmed på lång sikt att sjunka.

Förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar arbetslösheten

De åtgärder som tar sikte på att den sökande förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar arbetslösheten, finns redan idag. Förslaget innebär inga stora förändringar i dessa fall, se avsnitt 5.4.4 och 5.4.5.

En sökande som tackar nej till ett erbjudet arbete eller arbetsmarknadspolitiskt program, eller genom sitt uppträdande orsakar att anställning inte kommer till stånd får idag sin ersättning nedsatt. Ersättningen sätts ned med 25 procent i 40 ersätt-

ningsdagar. Det motsvarar 10 hela ersättningsdagar. 2010 fattades totalt strax över 1 000 beslut om nedsättning.

De föreslagna regeländringarna innebär att den sökandes ersättning i dessa fall upphör under 5 dagar i ett första steg. Det kan med andra ord innebära en ökning av antalet utbetalda ersättningsdagar. Som visats ovan rör det sig dock om ett begränsat antal beslut.

Förslagen som rör situationer där den sökande orsakar arbetslösheten förväntas också få marginella ekonomiska konsekvenser. Att avsluta sitt arbete utan giltigt skäl föreslås även fortsättningsvis leda till avstängning. Antalet ersättningsdagar som sökande stängs av på grund av att han eller hon har skilts från sitt arbete på grund av otillbörligt uppförande sänks från som mest 60 till 45. Detta skulle kunna medföra att fler ersättningsdagar betalades ut. Mot bakgrund av att andelen beslut som fattades om avstängning i upp till 60 dagar under 2010 utgjorde mindre än 6 procent av det totala antalet avstängningsbeslut enligt 43 § lagen om arbetslöshetsförsäkring, bedöms förslaget inte påverka utgifterna för arbetslöshetsförsäringen i någon större omfattning.

På samma sätt förväntas förslaget att inte längre, vid bestämmande av avstängningstidens längd, särskilja arbeten som sannolikt skulle ha varit högst 5 dagar vara marginell. Idag är avstängningstiden för dessa korta arbeten 10 ersättningsdagar om den sökande lämnat sitt arbete utan giltig anledning och 20 ersättningsdagar om den sökande skilts från arbetet på grund av otillbörligt uppförande. Förslaget innebär troligtvis att färre ersättningsdagar betalas ut, men det rör sig om mycket få beslut: av totalt ca 13 000 beslut om avstängningar 2010 avsåg 70 arbeten som sannolikt skulle ha varit mindre än 10 ersättningsdagar.

Anmälningssplikt

Förslagen i avsnitt 5.3, som rör införande av anmälningssplikt i lagen om arbetslöshetsförsäkring, förutsätts leda till att sökande lämnar mer information om omständigheter som kan ha betydelse för ersättningsrätten till arbetslöshetskassan. Det förväntas leda till att ersättning betalas ut felaktigt i mindre omfattning, men det är svårt att uppskatta hur stor denna minskning kan bli.

7.1.2 Uteslutning och fränkännande

Förslagen i avsnitt 5.5, som rör ändringar av reglerna rörande uteslutning och fränkännande, förväntas inte ha nämnvärda ekonomiska effekter. Förslaget om reglering av dag för verkställighet av beslut om uteslutning kan leda till en liten minskning av antalet återkrav. Förslagen som rör fränkännande av rätt till ersättning för enskilda som har utträtt ur arbetslöshetskassan kan leda till en liten minskning av antalet utbetalda ersättningsdagar. Det är dock värt att nämna att uteslutning och fränkännande rör mycket få personer. 2010 uteslöts 847 personer ur arbetslöshetskassorna och 431 personer fränkändes arbetslöshetsersättning. Det innebär att föreslagna förändringar av reglerna troligtvis får marginella ekonomiska konsekvenser för försäkringen.

Förslaget om en övre och en undre gräns för antal fränkännandedagar kan innebära en justering av det genomsnittliga antalet fränkännandedagar. Förändringen är inte avsedd att påverka kännbarheten av åtgärden varken i mildrande eller skärpande riktning. Effekten av förslaget torde därför vara marginell.

7.1.3 Innehållande av ersättning

Förslagen i avsnitt 5.6, om en utökning av arbetslöshetskassornas möjligheter att innehålla ersättning under utredningstid av de allmänna villkoren, innebär troligtvis en minskning av felaktigt utbetald ersättning. Det är svårt att uppskatta omfattningen av en sådan besparing.

7.1.4 Återbetalning av statsbidrag

Som framgår av avsnitt 5.7, föreslås vissa regeländringar rörande återbetalning av statsbidrag. Regeländringarna förväntas inte medföra några stora ekonomiska konsekvenser. Möjligtvis kan de föreslagna ändringarna medföra en liten ökning av återbetalat statsbidrag.

7.2 Myndigheter

Föreslagna ändringar och reformer kommer att kunna leda till ökade administrativa kostnader hos berörda myndigheter.

För arbetslöshetskassornas del krävs förändring av handläggningssystemen och utbildning av personal. Dessutom kommer ändringarna sannolikt att medföra en ökning av antalet underrättelser, vilket innebär ökade administrativa kostnader för att behandla dessa.

Förslagen om utökade möjligheter att innehålla ersättning innebär också ökad administration för arbetslöshetskassorna. Samtidigt är syftet med förslaget att minska de felaktiga utbetalningarna, vilket kan innebära en viss minskning av arbetslöshetskassornas administrativa kostnader för skuldhantering. Detta genom att återkrav av stora belopp, som kan vara svåra att reglera i efterhand, i viss mån kan förebyggas.

För Arbetsförmedlingen innebär förslagen att myndighetens del i kontrollarbetet – att kontrollera och underrätta – renodlas.

Den arbetssökande ska redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att ta sig ur arbetslösheten genom att lämna in en aktivitetsrapport. På så sätt blir det enklare för Arbetsförmedlingen att bedöma om varje individ är aktivt arbetssökande och i vilka fall det finns skäl att underrätta arbetslöshetskassan vid inaktivitet. Ett systemstöd för aktivitetsrapporten bör införas. Det skulle minska den administrativa bördan på Arbetsförmedlingen, vilket i sin tur bör frigöra resurser för myndigheten till att fokusera på matchning och uppföljning. Förslagen kan dock även innebära en ökad administration i och med att antalet underrättelser förväntas öka. Dessutom innebär införandet av en aktivitetsrapport utveckling av Arbetsförmedlingens systemstöd och utbildning av förmedlare. Arbetsförmedlingen har dock, i budgetpropositionen för 2012, beviljats medel för utveckling av ett nytt systemstöd.

Förslagen kommer sannolikt innebära en ökad kostnad för Sveriges Domstolar i och med att antalet överklagade beslut förväntas öka. Det saknas uppgift om antal ärenden som överprövas i domstol.

Förslagen bedöms inte innebära ökade kostnader för kommunerna för ekonomiskt bistånd.

7.3 Sammanvägda budgeteffekter

Förslagen innehåller såväl utgiftsdrivande som återhållande komponenter. De sammantagna konsekvenserna är däremot svåra att beräkna, men den sammanvägda bedömningen är att utgiftsförändringarna är begränsade.

7.4 Den personliga integriteten

Som nämnts ovan syftar de föreslagna ändringarna i denna promemoria till att skapa mildare och tydligare åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen. Ett nytt inslag är införandet av en

aktivitetsrapport. För att arbetet med aktivitetsrapporten ska ske på ett effektivt sätt bör den redovisas automatiserat, vilket får till följd att uppgifterna behandlas i en arbetsmarknadspolitisk databas. Arbetsförmedlingen kan inte styra över vilka uppgifter den enskilde väljer att lämna. Lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten innehåller vissa begränsningar som försvårar Arbetsförmedlingens behandling av personuppgifter som den enskilde lämnar.

Genom de förändringar i regelverket som här föreslås skapas förutsättningar för en digital hantering av aktivitetsrapporten, vilket även ligger inom ramen för regeringens ambition om en utveckling av verksamheten genom så kallad e-förvaltning, vilket leder till en mer rättssäker och enhetlig hantering av personuppgifter. Förslaget innebär att Arbetsförmedlingens verksamhet underlättas, vilket borde medföra ett effektivare nyttjande av personella resurser som genom förändringen i stället kan arbeta mer aktivt med att sammanföra arbetssökande och arbetsgivare.

För den enskilde kan det innebära en ökad risk för otillbörliga intrång i den personliga integriteten. Det är därför av största vikt att Arbetsförmedlingen löpande följer upp att de har arbetsrutiner och system för behörighetstilldelning m.m. som säkerställer ett fullgott integritetsskydd och en fullgod datasäkerhet.

Förslaget förväntas inte ha några konsekvenser som påverkar Sveriges åtaganden med avseende på den personliga integriteten inom EU. Vad gäller konsekvenser med avseende på den personliga integriteten och Sveriges internationella åtaganden enligt ILO-konventionen, se nedan.

7.5 Konsekvenser ur ILO-perspektiv

The International Labour Organizations (ILO) konvention (nr 168) om främjande av sysselsättning och skydd vid arbetslöshet som kompletterar bl.a. ILO:s konvention (nr 122) om sysselsättningspolitik berör den arbetsmarknadspolitiska

verksamheten. Konventionen innehåller dock inga regler om behandling av personuppgifter.

ILO har dock antagit en riktlinje som berör behandling av personuppgifter för arbetstagare, Protection of workers' personal data – An ILO code of practice (ILO 1997). Riktlinjen är inte rättsligt bindande men syftar till att ge vägledning i såväl övergripande regleringsfrågor som mer praktiska frågor som berör den enskilda arbetsplatsen. Riktlinjerna tar bland annat upp frågor kring samtycke för behandling av känsliga personuppgifter då uppgifterna inkommit från tredje part. Av riktlinjerna framgår att såsom arbetstagare inbegrips även arbetsökanden. Riktlinjerna ger dock snarare intrycket av att behandla förhållandet mellan arbetssökande och arbetsgivare än förhållandet mellan en arbetssökande och en offentlig arbetsförmedling.

Det bedöms att det inte finns några ILO-konventioner som behandlar frågorna och att förslaget således inte kan anses strida mot Sveriges åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

7.6 Jämställdhetskonskvenser

Förslagen bedöms inte ha några jämställdhetskonskvenser.

7.7 Konskvenser för företagen

Förslagen i promemorian handlar främst om nya grunder för beslutande av åtgärd samt regler om åtgärdernas längd. Dessa förändringar berör främst den arbetssökande och i viss mån Arbetsförmedlingen samt arbetslöshetskassorna. Den sammanvägda bedömningen av förslagen är att företagens administrativa kostnader inte påverkas.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

9 §

Paragrafen behandlar grundläggande villkor för rätt till arbetslöshetsersättning.

I likhet med tidigare krävs att sökanden är arbetsför och oförhindrad att åta sig arbete för en arbetsgivares räkning minst 3 timmar varje arbetsdag och i genomsnitt minst 17 timmar i veckan. Att vara arbetsför innebär precis som förut att sökanden ska kunna prestera ett normalt arbetsresultat i ett för honom eller henne lämpligt arbete. Kravet att vara oförhindrad att åta sig arbete betyder alltså att det inte får föreligga någon omständighet som hindrar den arbetslöse att utföra tillgängligt och lämpligt förvärvsarbete, exempelvis att sökande med små barn inte utan dröjsmål kan ordna barnomsorg.

Vidare krävs, i likhet med tidigare, att den sökande för rätt till ersättning är anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen.

Utöver detta krävs för att vara ersättningsberättad att den sökande även i övrigt står till arbetsmarknadens förfogande. Principen, som gäller sedan länge, anges numera uttryckligen i

lagen. Det räcker alltså inte att sökanden är anmäld som arbets-sökande och därtill arbetsför och oförhindrad att arbeta. Han eller hon ska även ha för avsikt att arbeta. Om till exempel sökanden inte på något sätt går att nå finns normalt grund för att bedöma att han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande. Arbetsförmedlingen ska då precis som i dag underrätta den arbetssökandes arbetslöshetskassa om detta.

Samtliga dessa grundläggande villkor ska vara uppfyllda för att sökanden ska få arbetslöshetsersättning. För att vara berättigad till ersättning måste sökanden uppfylla dessa krav under hela den period han eller hon önskar ersättning.

Det krävs precis som tidigare att sökanden aktivt söker arbete och är beredd att ta ett erbjudet lämpligt arbete. Den som inte aktivt söker arbete ska meddelas en varning eller stängas av från rätt till ersättning enligt 43 §. En sökande som tackar nej till ett lämpligt erbjudet arbete ska stängas av från rätt till ersättning enligt 43 a §. Om sökanden inte medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan enligt förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska han eller hon meddelas en varning eller stängas av från rätt till ersättning enligt 43 §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.1.

9 a §

I paragrafen, som är ny, upplyses att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrift om på vilket sätt en sökande ska vara anmäld till den offentliga arbetsförmedlingen för att kunna få arbetslöshetsersättning. En sådan reglering fanns tidigare i 9 § första stycket 3. Utöver detta ges regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om villkor som gäller för att sökanden ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.2.

9 b §

Paragrafen är ny och anger att en sökande som avvisar en anvisning till jobbgarantin för ungdomar inte har rätt till ersättning. Denna bestämmelse återfanns tidigare i 9 § andra stycket.

11 §

I paragrafen reglerades vad som utgjorde lämpligt arbete. Bestämmelsen har upphävts. Av de allmänna villkoren för rätt till ersättning framgår inte längre att sökanden ska vara beredd att ta ett lämpligt erbjudet arbete. Istället utgör den omständigheten att en sökande tackar nej till ett lämpligt erbjudet arbete grund för att stänga av honom eller henne från rätt till ersättning, se 43 a §. I 45 § finns reglerat en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad som utgör lämpligt arbete.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2.1.

43 §

I paragrafen anges dels vissa grunder som medför att den sökande ska meddelas en varning eller stängas av från rätt till ersättning, dels avstängningens omfattning.

Av första stycket *punkten 1* framgår att en sökande som utan godtagbart skäl inte har medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan ska varnas. Bestämmelsen avser en sådan individuell handlingsplan som ska upprättas enligt förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Den enskildes skyldighet att medverka vid upprättandet av en sådan plan framgick tidigare av de allmänna villkoren för rätt till ersättning, 9 § första stycket 4.

I *punkten 2* anges att om den sökande inte lämnat en aktivitetsrapport till arbetsförmedlingen, och inte har godtagbart

skäl för att låta bli, ska han eller hon varnas. Aktivitetsrapporten utgör en redovisning över de åtgärder sökanden vidtagit för att ta sig ur arbetslösheten. Det ska i detta sammanhang, för att varning ska meddelas, räcka med att konstatera att en sådan rapport som avses i bestämmelsen inte har getts in i tid och att skäl att underlåta detta saknas.

Enligt *punkten 3*, som är ny, ska en sökande som utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit annan kontakt med Arbetsförmedlingen, vid överenskommen eller av myndigheten beslutad tidpunkt, varnas. Det ska dock vara fråga om annan kontakt än att medverka till att upprätta en individuell handlingsplan eller inge en aktivitetsrapport, eftersom detta är särskilt reglerat genom punkterna 1 och 2. Med kontakt avses möte med myndigheten men även annan kontakt, exempelvis per telefon, via post och e-post. Bestämmelsen omfattar dels kontakter som överenskommits mellan sökanden och Arbetsförmedlingen, dels sådana som beslutats ensidigt av myndigheten. Exempelvis att myndigheten i kallelse angett tidpunkt för besök eller sista dag för ingivande av viss handling. Vad som i denna punkt sägs om Arbetsförmedlingen gäller även kompletterande aktör som utför förmedlingstjänster som exempelvis jobbcoachning.

I *punkten 4*, som är ny, anges att en sökande som utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete ska varnas.

Av *punkten 5*, som är ny, framgår att sökanden ska varnas om han eller hon inte aktivt sökt arbete. Kravet på den enskilde att vara aktivt arbetssökande fanns tidigare angivet i 9 § första stycket 5. Vid bedömningen av om den enskilde aktivt sökt arbete ska hänsyn tas till samtliga åtgärder han eller hon vidtagit i syfte att ta sig ur arbetslösheten, förutom inskickade ansökningar till arbetsgivare kan det handla om att skriva CV, kontakta arbetsgivare, informationssökande om arbete osv. Det har naturligtvis betydelse om de arbeten den enskilde sökt är lämpliga och realistiska utifrån hans eller hennes utbildning, erfarenheter och övriga kvalifikationer. En helhetsbedömning av samtliga relevanta omständigheter ska göras. Handlingsplanen är en viktig utgångspunkt vid bedömningen av om den enskilde är

aktivt arbetssökande. Den inriktning på arbetssökandet som framgår av handlingsplanen är därför av stor vikt. Aktivitetsrapporten utgör ett viktigt verktyg när sökaktiviteten ska bedömas eftersom arbetssökandet ska dokumenteras i denna. Den omständigheten att den sökande inte anvisats av förmedlingen att söka visst arbete, utgör inte hinder att besluta om varning eller avstängning på den grunden att den enskilde inte aktivt sökt arbete.

Den sökande ska inte varnas om han eller hon har godtagbart skäl för sin underlåtenhet. Detta gäller samtliga punkter i bestämmelsen, utom underlåtenhet att aktivt söka arbete. Godtagbart skäl kan exempelvis vara sådana omständigheter som att den sökande är förhindrad att inställa sig på grund av att han eller hon deltar i en anställningsintervju eller på grund av avbrott i de allmänna kommunikationerna. Vidare kan den sökande ha varit förhindrad att kontakta myndigheten på grund av tekniska störningar i telefon eller datatrafik.

I *andra stycket* anges att om något sådant förhållande som framgår av första stycket upprepas under samma ersättningsperiod, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning vid det andra tillfället i en ersättningsdag, vid det tredje tillfället i fem ersättningsdagar och vid det fjärde tillfället i tio ersättningsdagar. Vidare anges att om sådant förhållande inträffar en femte gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor enligt 12 §.

I denna paragraf fanns tidigare bestämmelser med avstängningsgrunder som nu förts till 43 b §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.3.

43 a §

I paragrafen, som är ny, anges dels vissa grunder som medför att den sökande ska stängas av från rätt till ersättning, dels avstängningens omfattning.

Till *första stycket* har förts dels de grunder som tidigare fanns i 45 a §, dels en av de grunder som tidigare återfanns i 46 §. Dessa grunder medförde tidigare nedsättning av dagpenning.

I *punkten 1* anges att om en sökande utan godtagbart skäl avvisat ett erbjudet lämpligt arbete ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning i fem ersättningsdagar. Detta gäller under förutsättning att den sökande inte har anmält hinder, som kan godtas av arbetslöshetskassan, avseende tid då det erbjudna arbetet skulle ha utförts.

Om den sökande är avanmald från ersättning vid den tidpunkt han eller hon tackar nej till det erbjudna arbetet saknar betydelse. Det väsentliga vid bedömningen är om hinder föreligger avseende den tid under vilken arbetet skulle ha utförts. Om det erbjudna arbetet avser tid när den sökande är förhindrad att arbeta och hindret godkänns av arbetslöshetskassan ska den sökande inte drabbas av avstängning på den grunden att han eller hon tackar nej till det erbjudna arbetet.

Om det erbjudna arbetet både avser både tid för vilken den sökande har anmält hinder och tid som inte omfattas av anmält hinder får det betydelse vilken möjlighet den sökande har att påverka tidpunkten för att börja arbetet. Om arbetsgivaren godtar att den sökande börjar arbetet först när det godtagbara hindret inte längre föreligger finns naturligtvis inte skäl att tacka nej till arbetet. Om däremot den sökande inte kan få arbetet om inte han eller hon påbörjar detta vid en tidpunkt då hinder föreligger kan den omständigheten att den sökande tackar nej till arbetet inte medföra att han eller hon stängs av från rätt till ersättning. Detta gäller naturligtvis under förutsättning att det är fråga om ett hinder som kan godtas av arbetslöshetskassan.

Av *punkten 2* framgår att en sökande som genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att anställning inte kommit till stånd, ska stängas av från rätt till ersättning i fem ersättningsdagar.

I *punkten 3* anges att en sökande som utan godtagbart skäl avvisat ett erbjudande att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt

program för vilket aktivitetsstöd lämnas, ska stängas av från rätt till ersättning i fem ersättningsdagar.

Beträffande vad som kan utgöra godtagbart skäl, se kommentaren till 43 §.

Av *andra stycket* framgår om något sådant förhållande som anges i första stycket upprepas under samma ersättningsperiod, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning vid det andra tillfället i tio ersättningsdagar och vid det tredje tillfället i 45 ersättningsdagar. Vidare anges att om något sådant förhållande upprepas en fjärde gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor enligt 12 §. Motsvarande bestämmelse återfanns tidigare i 45 a § andra och tredje styckena.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.4.

43 b §

I paragrafen, som är ny, framgår dels vissa grunder som medför att den sökande ska stängas av från rätt till ersättning, dels avstängningens omfattning.

Till *första stycket* har förts dels de två grunder för avstängning som tidigare återfanns i 43 § dels, två av de grunder för avstängning som återfanns i 46 §.

I *punkten 1* anges att en sökande som utan giltig anledning har lämnat sitt arbete ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar.

Av *punkten 2* framgår att en sökande som på grund av otillbörligt uppförande skilts från sitt arbete ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar.

I *punkten 3* regleras att en sökande som utan giltig anledning lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar.

Av *punkten 4* framgår att en sökande som uppträtt på sådant sätt att Arbetsförmedlingen återkallat en anvisning till ett

arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas, ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar.

Av *andra stycket* framgår ett undantag från första stycket, nämligen att om arbetet sannolikt skulle ha pågått högst 10 dagar eller programmet skulle ha pågått i högst 10 dagar, ska sökanden istället stängas av i 20 ersättningsdagar.

I *tredje stycket* anges att om något sådant förhållande som framgår av första stycket upprepas en andra gång under samma ersättningsperiod, ska den sökande stängas av från rätt till ersättning enligt första eller andra stycket. Vidare framgår att om något sådant förhållande upprepas en tredje gång under ersättningsperioden har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor enligt 12 §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.5.

44 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkning av avstängningstid.

I *första stycket* anges, i likhet med vad som tidigare gällde, att i avstängningstiden ingår dagar för vilka karenstid skulle ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett. Detsamma gäller dagar när den sökande har utfört förvärvsarbete. Motsvarande bestämmelse återfanns tidigare i andra stycket första meningen.

Av *andra stycket* framgår att avstängningstiden ska räknas från den dag då det förhållande som anges i 43–43 b §§ inträffat. Upprepas under pågående avstängningstid förhållande som föranleder avstängning på nytt, ska dock den nya avstängningstiden inledas vid utgången av den föregående avstängningstiden. Det sistnämnda innebär en ändring i förhållande till vad som tidigare gällde, då den nya avstängningstiden skulle räknas från den senare avstängningsgrundande händelsen. Ändringen innebär att avstängningstiden alltid ska inledas vid utgången av den

föregående avstängningstiden. Reglering av vad som tidigare gällde i dessa avseenden återfanns i 45 § första och tredje styckena.

I *tredje stycket* anges att en avstängning inte får pågå efter att 112 kalenderdagar förflutit från den avstängningsgrundande händelsen. Bestämmelsen har ändrats så att denna s.k. kalender-spärr blir den samma oavsett på vilken grund avstängningen sker och oavsett avstängningstidens längd med avseende på antal ersättningsdagar. Vidare anges att om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängningstid, får avstängningen, med anledning av den nya avstängningsgrundande händelsen, inte pågå längre tid än 112 kalenderdagar räknat från utgången av den föregående avstängningstiden. Utgången av den föregående avstängningstiden påverkas ibland av att 112 kalenderdagar förflutit från den avstängningsgrundande händelsen. Denna kalenderspärr bestämmer då slutdatumet för den första avstängningstiden.

I följande situation bestäms utgången av den första avstängningstiden av kalenderdagarsspärren. Sökanden har lämnat sitt arbete utan giltig anledning och därför stängts av från rätt till ersättning i t.ex. 45 ersättningsdagar. Innan samtliga avstängningsgrundande dagar har verkställts påbörjar sökanden en ny anställning, som han eller hon sedan lämnar utan giltig anledning. Följden blir att han eller hon på nytt ska stängas av från rätt till ersättning. Därefter blir sökanden sjukskriven under pågående avstängning med anledning av den första avstängningsgrundande händelsen. Sökanden lämnar alltså försäkringen under en period, innan den första avstängningen till fullo har verkställts. Sökanden begär sedan ersättning på nytt efter att 112 kalenderdagar har förflutit från den första avstängningsgrundande händelsen. Den nya avstängningstiden ska därför inledas 112 kalenderdagar efter den första avstängningsgrundande händelsen.

I andra fall har 112 kalenderdagar inte förflutit från den första avstängningsgrundande händelsen innan avstängningen dessförinnan upphör för att avstängningstiden löpt till ända. Om

sökanden i exemplet ovan blir sjukskriven och lämnar försäkringen efter att den första avstängningstiden till fullo verkställts, påverkas inte utgången av den första avstängningstiden av kalenderdagarspärren.

Reglering av vad som tidigare gällde beträffande kalenderpärren framgick av andra stycket.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.6.

45 §

I paragrafen upplyses att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om vad som ska anses utgöra ett lämpligt arbete enligt 43–43 a §§ och giltig anledning enligt 43 b §. Motsvarande bestämmelse som gällde lämpligt arbete återfanns tidigare i 11 § andra stycket.

I första stycket reglerades tidigare avstängningstid vid upprepad avstängning under samma ersättningsperiod. I ett tidigare andra stycke framgick när sökanden inte längre hade rätt till ersättning. Motsvarande regleringar återfinns nu i 43 § andra stycket, 43 a § andra stycket och 43 b § tredje stycket. I tredje stycket angavs tidigare vad som nu framgår av 44 § andra stycket första meningen.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.4.7.

45 a §

I paragrafen behandlades nedsättning av dagpenning. Bestämmelsen har upphävts.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.4.1.

46 §

Bestämmelsen anger när förutsättningar föreligger att fränkänna en enskild hans eller hennes rätt till ersättning. Denna reglering återfanns tidigare i 66 §.

Bestämmelsen har förändrats på så sätt att det är möjligt att fränkänna en enskild rätt till ersättning, när han eller hon låtit bli att till kassan anmäla ändrad uppgift om förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till ersättning. På så sätt undviks svåra gränsdragningar mellan att lämna en felaktig uppgift och vad som istället är underlåtenhet att anmäla att en redan lämnad uppgift förändrats. I likhet med tidigare krävs att det är fråga om uppsåtligt handlande eller att den enskilde varit grovt vårdslös.

Av *första meningen* framgår att både den som är medlem i en arbetslöshetskassa och den som inte är det, kan fränkännas rätt till ersättning. I det förstnämnda fallet ska, såsom framgår av *andra meningen*, den som är medlem endast fränkännas rätt till ersättning om kassan vid prövning enligt 37 § lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor funnit att han eller hon inte ska uteslutas som medlem. När det gäller en medlem i en kassa är således utgångspunkten i likhet med tidigare att medlemmen i första hand ska uteslutas som medlem när förutsättningarna för det är uppfyllda, medan en prövning om fränkännande av rätt till ersättning är sekundär.

Som nämnts ovan omfattar bestämmelsen även den som inte är medlem i den arbetslöshetskassa, till vilken han eller hon lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift eller underlåtit att anmäla ändrad uppgift, angående förhållande av betydelse för rätten till medlemskap eller ersättning. Det gäller den som inte var med i kassan vid den aktuella tidpunkten. Därutöver omfattar bestämmelsen även den som var medlem i kassan när han eller hon lämnade den vilseledande eller oriktiga uppgiften eller underlät att anmäla ändrad uppgift, men som därefter har utträtt ur kassan. Det saknar därvid betydelse om personen därefter har gått med i en ny arbetslöshetskassa eller inte. Regleringen innebär således att den kassa till vilken en vilseledande eller oriktig

uppgift har lämnats, eller den kassa till vilken den enskilde borde ha meddelat ändrat förhållande, ska besluta om fränkännande när förutsättningarna därtill är uppfyllda, oavsett om den enskilde har gått med i en annan kassa eller inte. Någon möjlighet att besluta om uteslutning i den situationen saknas naturligtvis.

I paragrafen återfinns tidigare bestämmelser som rörde avstängning och nedsättning av dagpenning för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas. Liknande regler återfinns nu i 43 a och 43 b §§.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.

46 a §

I paragrafen, som är ny, anges hur många ersättningsdagar ett beslut om fränkännande av rätt till ersättning kan avse. Tidigare reglerades omfattningen av ett beslut om fränkännande i 66 § första stycket.

Regeln ändras på så sätt att en nedre och övre gräns införs för hur många ersättningsdagar som kan fränkännas. Förändringen är inte avsedd att påverka kännbarheten av åtgärden varken i mildrande eller skärpande riktning. Ett beslut om fränkännande bör i normalfallet avse omkring 130 ersättningsdagar. När det är fråga om mer allvarliga situationer, då den enskilde skulle ha uteslutits från medlemskap för den händelse han eller hon hade varit medlem, bör fränkännandet avse 195 ersättningsdagar. Åtgärden blir då likvärdig med ett beslut om uteslutning från medlemskap.

Fränkännande av rätt till ersättning innebär både att ersättningsperioden förkortas och att den sökande inte kan få rätt till ersättning på nytt förrän fränkännandet till fullo har verkställts.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.5.

46 b §

I paragrafen, som är ny, regleras i *första stycket* att ett beslut om fränkännande av rätt till ersättning ska gälla från den dag omständigheten som ligger till grund för beslutet kom till arbetslöshetskassans kännedom.

Av *andra stycket* framgår ett arbetskrav som måste uppfyllas för att en person som fränkänts rätt till arbetslöshetsersättning ska kunna få ersättning på nytt. Regleringen återfanns tidigare i 66 § andra stycket.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.3.

47 §

Paragrafen reglerar ansökan om arbetslöshetsersättning.

I bestämmelsens *andra stycke* införs en skyldighet för sökanden att i ansökan om ersättning till arbetslöshetskassan intyga på heder och samvete att uppgifterna i ansökan är riktiga och fullständiga samt förbinda sig att meddela arbetslöshetskassan ändrade förhållanden. Detta innebär bl.a. att den sökande är skyldig att anmäla om han eller hon inte längre står till arbetsmarknadens förfogande exempelvis på grund av att han eller hon inte längre har barntillsyn ordnad eller har påbörjat deltidstudier eller näringsverksamhet.

I fjärde stycket fanns tidigare en bestämmelse om föreskriftsrätt som nu har förts till 47 b §.

I övrigt kvarstår bestämmelsen oförändrad, med endast språkliga och redaktionella ändringar.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.3.

47 b §

Paragrafen är ny. Bestämmelsen reglerar föreskriftsrätt vad gäller ansökan om arbetslöshetsersättning och motsvarar vad som tidigare behandlades i 47 § tredje stycket.

66 §

Paragrafen behandlar en arbetslöshetskassas möjlighet att besluta att arbetslöshetsersättning ska hållas inne om det finns sannolika skäl att anta att en sökande av vissa i bestämmelsen angivna skäl inte har rätt till ersättning.

Bestämmelsen har ändrats på flera sätt. Möjligheten att innehålla arbetslöshetsersättning på grund av att ersättningen kan komma att sättas ned tas bort eftersom nedsättning av dagpenning avskaffas.

Vidare ändras bestämmelsen så att möjligheterna att innehålla ersättning utvidgas till att omfatta även de fall där det finns sannolika skäl att anta att en sökande inte uppfyller de allmänna villkoren för ersättning i 9 §. En arbetslöshetskassa kan därmed innehålla arbetslöshetsersättning under tid som en sökandes rätt till ersättning utreds.

Även i fall när det finns sannolika skäl att anta att en sökande kommer att fränkännas rätt till ersättning enligt 46 § eller uteslutas som medlem enligt 37 § första stycket lagen om arbetslöshetskassor har en kassa möjlighet att hålla inne ersättning. Motsvarande reglering återfanns tidigare i 66 § tredje stycket.

I likhet med vad som tidigare gällde ska en kassa även få hålla inne ersättning i de situationer det finns sannolika skäl att anta att den sökande kommer att stängas av från rätt till ersättning. Denna möjlighet gäller samtliga omständigheter som kan grunda avstängning från rätt till ersättning enligt 43–43 b §§. Motsvarande reglering återfanns tidigare i 70 §.

I *andra stycket* anges i likhet med vad som gäller i dag att ersättning får hållas inne till dess beslut som rör sökandens rätt

till ersättning fattas och med högst det belopp som kan komma i fråga i beslutet.

I paragrafen reglerades tidigare fränkännande av rätt till ersättning, vilket nu återfinns i 46–46 b §§.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.6.1.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

37 §

Av *första stycket* i paragrafen framgår förutsättningarna för när någon ska uteslutas ur en arbetslöshetskassa på den grunden att han eller hon har lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift om förhållande av betydelse för hans eller hennes rätt till medlemskap eller ersättning. Till skillnad från tidigare är det även möjligt att utesluta en medlem när han eller hon låtit bli att till kassan anmäla ändrad uppgift om förhållande av betydelse för bedömningen av hans eller hennes rätt till ersättning. I likhet med tidigare krävs att det är fråga om uppsåtligt handlande eller att den enskilde varit grovt vårdslös. Vad som tidigare återfanns i första stycket 1 är flyttat till 37 a §. Regleringen att det är en arbetslöshetskassas styrelse som beslutar i ärenden om uteslutning har flyttats till 37 c §. I övrigt har bestämmelsen redigerats språkligt.

I *andra stycket* har införts en upplysning om att det i lagen om arbetslöshetsförsäkring finns bestämmelser om fränkännande av rätt till ersättning.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.

37 a §

I paragrafen regleras att en medlem som inte uppfyller, och inte heller under de senaste sex månaderna har uppfyllt, bestämmelsen i en arbetslöshetskassas stadgar om arbete inom dess verksamhetsområde, får uteslutas som medlem. Denna bestämmelse återfanns tidigare i 37 § första stycket 1, med den skillnaden att kassorna nu själva får avgöra om de vill utesluta medlemmen eller inte när förutsättningarna i paragrafen är uppfyllda.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.1.

37 b §

I paragrafen, som är ny, regleras från vilken tidpunkt ett beslut om uteslutning ska gälla.

I *första stycket* anges att om uteslutningen sker på den grunden som anges i 37 § ska beslutet gälla från den dag omständigheten som ligger till grund för beslutet kom till arbetslöshetskassans kännedom.

Av *andra stycket* framgår att ett beslut om uteslutning på den grunden som anges i 37 a § ska gälla från dagen för beslutet. Om ett beslut fattas under tid då medlemmen har rätt till ersättning gäller dock uteslutning från och med dagen efter det att medlemmens rätt till ersättning upphör. Den sistnämnda regleringen återfanns tidigare i 39 § andra stycket.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.5.3.

37 c §

I paragrafen, som är ny, anges behörighetsregler i ärenden om uteslutning av medlem och om fränkännande av enskilds rätt till ersättning. Tidigare återfanns behörighetsregler i 37 § första stycket första meningen och 37 a §.

39 §

Bestämmelsen har omarbetats språkligt. Vad som tidigare angavs i andra stycket återfinns nu i 37 b § andra stycket andra meningen.

87 §

Bestämmelsen har justerats med anledning av att två paragrafer har bytt beteckning.

94 §

I bestämmelsen anges att en arbetslöshetskassa ska återbetala statsbidrag när en enskild orsakat att arbetslöshetsersättning felaktigt betalats ut. Detta gäller dock inte om kassan har meddelat eftergift av återkrav enligt 68 d § lagen om arbetslöshetsförsäkring. I dessa situationer behöver kassan inte betala tillbaka statsbidrag med motsvarande belopp för vilket eftergift har meddelats.

Arbetslöshetskassorna ska självmant betala tillbaka statsbidrag när förutsättningarna för att betala tillbaka är uppfyllda. Bidraget ska betalas tillbaka med det belopp som utgått felaktigt. Beträffande en kassas möjlighet att få återbetalningen av statsbidrag jämkad eller eftergiven, se 94 e §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.7.1.

94 a §

I paragrafen anges att en arbetslöshetskassa ska betala tillbaka statsbidrag när arbetslöshetsersättning felaktigt har betalats ut till en enskild och det är kassan som har orsakat den felaktiga utbetalningen.

Arbetslöshetskassorna ska självmant betala tillbaka statsbidrag när förutsättningarna för att betala tillbaka är uppfyllda. Bidraget ska betalas tillbaka med det belopp som utgått felaktigt. Något annat undantag från återbetalningsskyldighet i denna situation än möjligheten till jämkning eller eftergift enligt 94 e § finns inte.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.7.2.

94 b §

Av paragrafen framgår under vilka förutsättningar en arbetslöshetskassa ska betala tillbaka statsbidrag när arbetslöshetsersättning felaktigt har betalats ut till en enskild och det är någon annan än arbetslöshetskassan eller den enskilde som har orsakat den felaktiga utbetalningen. Om den enskilde var i ond tro enligt 68 § lagen om arbetslöshetsförsäkring när han eller hon fick den felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningen, ska arbetslöshetskassan betala tillbaka statsbidrag med det belopp som utgått felaktigt. Om kassan däremot meddelat eftergift av återkrav enligt 68 d § nämnda lag ska dock kassan inte återbetala statsbidrag med motsvarande det belopp för vilket eftergift avseende återbetalning av arbetslöshetsersättning meddelats. Om den enskilde var i god tro enligt 68 § när han eller hon fick den felaktigt utbetalda arbetslöshetsersättningen, ska statsbidrag som felaktigt betalats ut inte betalas tillbaka.

Arbetslöshetskassorna ska självmant betala tillbaka statsbidrag när förutsättningarna för att betala tillbaka är uppfyllda. Bidraget ska betalas tillbaka med det belopp som utgått felaktigt. Beträffande en kassas möjlighet att få återbetalningen av statsbidrag jämkad eller eftergiven, se 94 e §.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.7.3.

94 c §

I paragrafen, som är ny, anges att en arbetslöshetskassa, även i andra fall än som anges i 94–94 b §§, är skyldig att betala tillbaka statsbidrag om kassan fått detta utan att vara berättigad till det eller har fått för stort bidrag. Enligt 93 a § får regeringen besluta om bidrag till en arbetslöshetskassa för andra ändamål än kostnader för ersättning som betalas ut enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring, exempelvis extra bidrag till en kassa som har höga administrationskostnader per medlem. Om det till exempel skulle visa sig finns felaktigheter i en arbetslöshetskassas årsredovisning och att bidrag enligt 93 a § beräknats på felaktiga grunder är kassan skyldig att betala tillbaka statsbidrag som kassan inte är berättigad till eller som utgått med för högt belopp. Arbetslöshetskassorna ska självant betala tillbaka statsbidrag när förutsättningarna för att betala tillbaka är uppfyllda.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.7.4.

94 d §

Av paragrafen, som är ny, framgår att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen är skyldig att besluta att kräva tillbaka statsbidrag när myndigheten finner att en arbetslöshetskassa inte har betalat tillbaka statsbidrag som, enligt bestämmelserna i 94–94 b §§, borde ha betalats tillbaka. Reglering av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens återkravsmöjlighet fanns tidigare i 94 § andra stycket.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.7.5.

94 e §

I paragrafen, som är ny, anges när en arbetslöshetskassas skyldighet att betala tillbaka statsbidrag enligt 94–94 b §§ kan

jämkas eller helt efterges. Motsvarande bestämmelse fanns tidigare i 94 § tredje stycket.

Bestämmelsen ändras på det sättet att en arbetslöshetskassa kan påkalla beslut i frågan om jämkning eller eftergift av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen när kassan funnit att förutsättningarna för att betala tillbaka statsbidrag enligt 94–94 b §§ är uppfyllda. En kassa som vill göra gällande att det finns särskilda eller synnerliga skäl för jämkning eller eftergift ska alltså inte invänta att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen vid tillsyn finner att förutsättningar för att betala tillbaka statsbidrag föreligger. Om kassan däremot inte har funnit att den är skyldig att betala tillbaka statsbidrag enligt 94–94 b §§, men Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen vid tillsyn finner att statsbidrag ska betalas tillbaka kan kassan naturligtvis i samband med Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens krav på återbetalning göra gällande att det finns grund för jämkning eller eftergift.

I bestämmelsen anges att det krävs särskilda skäl för att jämkning ska få ske. Någon ändring i sak är inte avsedd. I likhet med tidigare bör jämkning eller eftergift normalt komma till stånd endast när det är fråga om avsevärda belopp vars betalning skulle äventyra arbetslöshetskassans ekonomiska situation.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.7.6.

100 §

I paragrafen anges bl.a. att ett beslut av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen om krav på återbetalning av statsbidrag eller i frågan om jämkning eller eftergift kan överklagas av en arbetslöshetskassa. Bestämmelsen ändras med anledning av att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens beslut om återkrav, jämkning och eftergift byter lagrum. Ändringen innebär ingen ändring i sak.

8.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

9 §

I paragrafen behandlas Arbetsförmedlingens möjlighet att i en arbetsmarknadspolitisk databas behandla känsliga och ömtåliga personuppgifter. Bestämmelsen förändras på så sätt att Arbetsförmedlingen, utöver vad som redan gäller i dag, ska få behandla samtliga känsliga personuppgifter som anges i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) om uppgifterna lämnas i ett ärende.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.8.